

ingediend op **15** (2022-2023) – Nr. 7-C
1 december 2022 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Karl Vanlouwe, Annick Lambrecht,
Cathy Coudyser en Kristof Slagmulder
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2023

Documenten in het dossier:

- 15** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
– Nr. 7-A en B: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 14** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 13** (2022-2023) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 13-A en R** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen + Errata
- 12-A** (2021-2022) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over de begroting
- 16** (2022-2023) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2022-2023) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1466** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Vlaams
Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneekhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1.	Toelichting door minister-president Jan Jambon	6
1.1.	Algemene budgettaire context	6
1.2.	Voorzitterschap van de Raad van de EU	6
1.3.	Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.....	7
1.4.	Ontwikkelingssamenwerking	7
1.5.	Internationaal ondernemen	7
1.6.	Apparaatskredieten	7
2.	Vragen van de leden.....	8
2.1.	Tussenkomst van Johan Deckmyn	8
2.2.	Tussenkomst van Karl Vanlouwe	9
2.3.	Tussenkomst van Joris Nachtergaele	10
2.4.	Tussenkomst van Philippe Muyters	10
2.5.	Tussenkomst van Staf Aerts	11
2.6.	Tussenkomst van Karin Brouwers.....	12
2.7.	Tussenkomst van Annick Lambrecht	16
2.8.	Tussenkomst van Bart Tommelein	16
3.	Antwoorden van minister-president Jan Jambon.....	18
3.1.	Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging	18
3.2.	Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie	19
3.3.	Migratiestromen	20
3.4.	Samenwerking met Zuid-Afrika	21
3.5.	Fonds Inclusieve Financiering	21
3.6.	Opvolging van de Oekraïne-crisis.....	21
3.7.	Vrijwaren strategische belangen.....	22
3.8.	Brexit	22
3.9.	Omgang met crisissen	22
3.10.	Versterking van de deelstatelijke reflex in multilateraal opzicht	23
3.11.	Evaluatie van de samenwerking met IAO en UNESCO	23
3.12.	Nieuwe diplomatieke post voor de Scandinavische landen	24
3.13.	Samenwerking met Quebec	24
3.14.	Efficiëntieverhogingen bij FIT.....	24
3.15.	Wereldexpo in Osaka	24
3.16.	Ratificatie van handelsakkoorden	25
3.17.	Interfederaal screeningsmechanisme	25
3.18.	Begrotingsartikel Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden ..	26
3.19.	Humanitaire acties en droogte in de hoorn van Afrika	26
3.20.	Ontwikkelingssamenwerking in Marokko, Malawi en Mozambique	26
3.21.	Wapenhandel.....	27
3.22.	Strategische autonomie	28
3.23.	Meer regionale statistieken	29
3.24.	Totstandkoming van Europese richtlijnen	29

3.25. Faciliteit voor Herstel en Veerkracht	29
3.26. Samenwerking met Chili	30
3.27. Summit of the Future	30
3.28. Raad van Europa.....	30
3.29. Mensenrechten en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.....	31
3.30. Hervorming van de WTO	31
3.31. Internationale persdienst van Belga.....	32
3.32. Internationale klimaatfinanciering	32
3.33. Versterking van de gezondheidscapaciteit	32
3.34. Science & Technology Offices.....	33
3.35. Uitvoering resoluties en moties van het Vlaams Parlement	33
3.36. Flanders Trainee Programme	33
3.37. Duurzame internationale handel.....	33
3.38. Werkprogramma van de Europese Commissie.....	34
3.39. Brexit Support Offices.....	34
3.40. De Vlaamse rol binnen de Wereldorganisatie voor Toerisme	35
3.41. Internationale ontwikkelingsagenda.....	35
3.42. Verankering internationale ontwikkelingsagenda Vlaanderen	35
4. Tweede vragenronde	35
4.1. Tussenkomst van Johan Deckmyn	35
4.2. Tussenkomst van Annick Lambrecht	36
5. Repliek van de minister-president	36
6. Aanvullende vragen.....	37
7. Toelichting door minister Zuhal Demir	37
7.1. Strategische doelstelling 1: het ondersteunen van toeristische actoren	37
7.2. Strategische doelstelling 2: Vlaanderenbrede verhaallijnen identificeren, ontwikkelen en promoten.....	38
7.3. Strategische doelstelling 3: toerisme ontwikkelen in een geest van duurzaamheid en integrale toegankelijkheid	39
7.4. Strategische doelstelling 4: met EventFlanders ervoor zorgen dat internationale evenementen naar Vlaanderen komen en bestaande evenementen opschalen.....	40
8. Vragen van de leden.....	40
8.1. Tussenkomst van Kristof Slagmulder	40
8.2. Tussenkomst van Cathy Coudyser	41
8.3. Tussenkomst van Joris Nachtergaele	43
8.4. Tussenkomst van Tine Van den Brande	43
8.5. Tussenkomst van Loes Vandromme	43
8.6. Tussenkomst van Steve Vandenberghe	45
8.7. Tussenkomst van Emmily Talpe	46

9.	Antwoorden van minister Zuhhal Demir	47
9.1.	Brandveiligheidsattest.....	47
9.2.	Subsidieregeling voor jeugdverblijven	47
9.3.	Kampeertoerisme	48
9.4.	Evaluatie subsidies	48
9.5.	'Vlaamse Meesters in Situ'	49
9.6.	Inspanningen voor de kust en andere regio's	49
9.7.	Economische calculator voor topevenementen	49
9.8.	Relanceprojecten	49
9.9.	Verhaallijnen	50
10.	Aanvullende vragen	50
10.1.	Tussenkomsst van Kristof Slagmulder	50
10.2.	Tussenkomsst van Tine Van den Brande	50
11.	Repliek van minister Zuhhal Demir.....	50
12.	Stemming	51
	Gebruikte afkortingen.....	52

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op 15 november 2022 lichtte minister-president Jan Jambon het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15/1) toe voor de bevoegdheden Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen, samen met de beleids- en begrotingstoelichting (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-A). Aansluitend konden de parlementsleden hun vragen stellen. Voor de vergadering hadden ze hun technische vragen kunnen indienen.

Op 22 november 2022 beantwoordde de minister-president de vragen van de leden en de vooraf ingediende technische vragen, en vond er nog een extra vragenronde plaats. De bespreking werd afgesloten met de indicatieve stemming.

Ook op 22 november 2022 lichtte minister Zuhair Demir het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15/1) toe voor de bevoegdheid Toerisme, samen met de beleids- en begrotingstoelichting (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-R). Aansluitend konden de parlementsleden hun vragen stellen. Vooraf hadden ze hun technische vragen kunnen indienen waarop ze hun antwoord kregen voor de start van de vergadering. De bijlage is beschikbaar op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be. De bespreking werd afgesloten met de indicatieve stemming.

Na afloop van de bespreking werd een erratum op de BBT gepubliceerd waarin twee materiële fouten werden rechtgezet (infra p. 46).

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon

Zoals in de Septemберverklaring aangekondigd, bevat de begroting 2023 een reeks krachtige maatregelen die mensen, bedrijven en organisaties helpen om door de ontwrichtende crisis te geraken, zegt minister-president *Jan Jambon*. Het gaat onder meer om de versterking en ook de uitbreiding van de doelgroep van zowel het groeipakket als de jobbonus. Er is de crisisondersteuning voor bedrijven in de vorm van (overbruggings)leningen en waarborgen, en de schrapping van de Vlaamse energieheffing voor gezinnen.

1.1. Algemene budgettaire context

Voor de minister-president de concrete maatregelen duidt, overloopt hij de algemene budgettaire context. Nog meer dan anders is het in tijden van crisis belangrijk een goed evenwicht aan te houden tussen zwaar investeren en tegelijkertijd de begroting op koers houden. Beleid voeren is keuzes maken. Zonder gezonde begroting had Vlaanderen nooit zoveel doortastende steunmaatregelen kunnen nemen. Met een vorderingensaldo van -2,92 miljard euro in 2023 (of -1,94 miljard euro na correcties voor het aftoetsen van de begrotingsdoelstelling) kleurt de Vlaamse begroting weliswaar tijdelijk rood, maar het traject naar een evenwicht in 2027 is al ingezet.

Met dit verhaal over een veerkrachtig Vlaanderen gaat Vlaanderen met zijn partners in het buitenland in dialoog en neemt het zijn verantwoordelijkheid.

1.2. Voorzitterschap van de Raad van de EU

Hoewel er voor de beleidsvelden waarover deze commissie zich uitspreekt op budgettair vlak, behalve de toename in de werkingstoelage aan FIT, geen grote verschuivingen te melden zijn, wordt 2023 mede door de voorbereiding van het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie een cruciaal jaar.

De kredieten binnen het beleidsveld Buitenlands Beleid stijgen met 428.000 euro naar 9,6 miljoen euro. Het detail van deze kredietevolutie staat in de beleids- en begrotingstoelichting. Die stijging is grotendeels het gevolg van een toename in de compensatie voor het project Internationale Nieuwsdienst Vlaanderen. Hiermee worden, in samenwerking met het persbureau Belga, de Vlaamse troeven via een breed netwerk verspreid.

1.3. Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Op beleidsmatig vlak gebeurt veel binnen het fusiedepartement: de Fayatbeurzen, de uitstekende monitoring van en voortgangsrapportage over het relanceplan Vlaamse Veerkracht, de werkzaamheden voor het veiligstellen van de strategische belangen, de verdere uitrol van de Vlaamse diplomatieke loopbaan en de versterking van de Vlaamse aanwezigheid op het internationale toneel.

In 2023 wordt het Vlaamse buitenlandse netwerk versterkt met twee extra adjunct-diplomatiek vertegenwoordigers die respectievelijk aan de posten in Parijs en Warschau toegevoegd worden.

1.4. Ontwikkelingssamenwerking

De kredieten van het beleidsveld Ontwikkelingssamenwerking stijgen bij de begrotingsopmaak door de index met 108.000 euro naar 22.347.000 euro voor de vastleggingskredieten (VAK) en 22.664.000 euro voor de vereffeningskredieten (VEK).

1.5. Internationaal ondernemen

Binnen het beleidsveld Internationaal Ondernemen valt vooral een sterke toename te noteren van de werkingstoelage aan FIT; een stijging van 12.338.000 euro VAK en 15.554.000 euro VEK.

De belangrijkste redenen van deze wijziging zijn de volgende:

- 7 miljoen euro hiervan is een gevolg van een verschuiving van de uitgaven in het kader van de Brexit, gefinancierd door de Brexit Adjustment Reserve;
- de indexbijstelling bedraagt 3.249.000 euro;
- tegelijkertijd ontvangt het agentschap 1,3 miljoen euro voor de compensatie van de gestegen energiekosten en een eerste schijf van 1 miljoen euro voor de deelname aan de eerstvolgende wereldtentoonstelling, die plaatsvindt van 13 april tot 13 oktober 2025 in Osaka (Japan). In de meerjarenraming worden voor deze deelname twee bijkomende schijven opgenomen van telkens 1,5 miljoen euro in de jaren 2024 en 2025, zodat het totaal van de Vlaamse bijdrage 4 miljoen euro bedraagt;
- het verschil met het hogere vereffeningskrediet betreft een technische aanpassing door de terugdraai van de afroming saldo-intering bij de eerste begrotingsaanpassing 2022.

1.6. Apparaatskredieten

Volledigheidshalve vermeldt de minister-president nog dat de apparaatskredieten van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken in totaal met 2.951.000 euro VAK en 2.828.000 euro VEK stijgen bij de begrotingsopmaak 2023. Dat is hoofdzakelijk een gevolg van de indexbijstelling.

2. Vragen van de leden

2.1. Tussenkomst van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn vindt dat het aan een sterk instrumentarium ontbreekt om de eerste strategische doelstelling te realiseren, namelijk via een ambitieus en impactvol Vlaams-Europees en internationaal beleid Vlaanderen internationaal op de kaart zetten.

Zijn fractie steunt de minister-president bij het inzetten op samenwerking met sterke regio's, maar vindt dat Vlaanderen nog sterker als deelstaat moet worden gepositioneerd in Europa, met verdragsrecht en bevoegdheden die die van andere sterke regio's in Europa overstijgen.

Om sterk naar buiten te kunnen komen, moet men intern ook goed georganiseerd zijn, wat niet het geval is. Het lid vermeldt uitdrukkelijk de samenwerkingsakkoorden van 1994 die de coördinatie moeten regelen van het Europese beleid tussen de federale en gefedereerde entiteiten in België. De minister-president heeft zich hier al vaak voor geëngageerd, maar het wordt tijd voor concrete resultaten. Vorig jaar stelde het lid dat al aan de kaak tijdens de begrotingsbesprekingen, maar hij vermoedt dat hij dat ook volgend jaar opnieuw zal moeten doen. Ondanks vele beloftes zit dit dossier muurvast.

Ondertussen komt het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024 dichterbij. Kan de minister-president de stand van zaken geven? Er zou een projectplan worden uitgetekend voor de diverse aspecten van het voorzitterschap. Heeft Vlaanderen ondertussen een concrete aanpak uitgewerkt? In welke dossiers wil Vlaanderen zich Europees profileren en welke stappen werden hiertoe ondernomen?

Johan Deckmyn wil ook weten hoe Vlaanderen met de Federale Regering zal samenwerken. Het verleden leert dat Vlaanderen niet altijd als volwaardige partner behandeld werd in de Europese Raad. Er is de uitsluiting van de Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiger van de vergaderingen en er zijn incidenten waar Vlaamse diplomatieke vertegenwoordigers niet de waardering krijgen waarop ze recht hebben.

Bij de subsidies voor samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling heeft het Vlaams Belang in het verleden al serieuze kritische kanttekeningen gemaakt. Het nut van bepaalde ondersteunende maatregelen kan in vraag worden gesteld, nu er steeds meer gesproken wordt over internationale klimaatfinanciering. De vage doelen van deze vorm van ontwikkelingssamenwerking zullen de onduidelijkheid over de concrete besteding van Vlaams belastinggeld alleen maar groter maken.

In de beleidsdocumenten staat dat de doelstelling is om structurele armoede en ongelijkheid te verminderen en bij te dragen tot duurzame ontwikkelingsdoelen als grondoorzaken van migratie. Zijn fractie vraagt zich af of de beperkte Vlaamse ontwikkelingsmiddelen en enkele pilootprojecten ertoe kunnen leiden dat Vlaanderen erin slaagt om een grondige impact te creëren op de migratiestromen vanuit Noord-Afrika in het algemeen en vanuit Marokko in het bijzonder.

De samenwerking met Zuid-Afrika is ondertussen geheroriënteerd van ontwikkelingssamenwerking naar een politiek-economische en een diplomatieke samenwerking. Welke concrete stappen werden gezet en met welke resultaten?

De minister-president kondigt zijn deelname aan het staatsbezoek in Zuid-Afrika in 2023 aan. Welke agenda heeft de minister-president? Zal hij daar ook de nodige aandacht schenken aan de Afrikaner cultuur en ook de problematiek van de 'plaasmoorde' nadrukkelijker dan vorige keer onder de aandacht brengen? Ook de

problematiek rond 'regstellende actie', de zogenaamde positieve discriminatie, is zeker het bespreken waard.

In de begrotings- en beleidstoelichting staat dat de Oekraïne-crisis een belangrijke systemische impact heeft en Vlaanderen onderzoek doet naar de systemische impact van internationale ontwikkelingen zoals de Oekraïne-crisis op het Vlaamse economische weefsel en het Vlaamse maatschappelijke weefsel. Zijn er al voorlopige conclusies te trekken uit dit onderzoek?

Terecht stelt de minister-president dat de covid-crisis, de oorlog in Oekraïne en zeker ook de huidige energiecrisis in heel Europa de kwetsbaarheid ten gevolge van onderlinge afhankelijkheid nog meer in de schijnwerpers plaatsen. Hij concludeert hieruit dat ook Vlaanderen zich deze vraag moet stellen, en moet nagaan op welke manier het zijn strategische belangen op lange termijn kan veiligstellen.

Die laatste vraag werd in het verleden ook door het Vlaams Belang naar voren geschoven. Zijn er ondertussen al bepaalde conclusies van de minister-president in het vraagstuk over de strategische sectoren in Vlaanderen? Er werd een inter-federaal samenwerkingsakkoord gesloten om buitenlandse investeringen vanuit niet-EU-landen te screenen. Zijn er verder nog stappen ondernomen en wat is het grotere geheel?

De Brexit blijft een groot aandachtspunt. Vlaanderen kwam als een van de grotere gedupeerden uit de Brexit. De minister-president engageert zich om in te zetten op de versterking van de bilaterale relaties met het Verenigd Koninkrijk. Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU in januari 2021 zorgde voor een sterk gewijzigde relatie met het VK. Vlaanderen blijft inzetten op het VK, onder andere met de aanstelling van nieuwe Brexit Support Offices, waarvoor middelen uit het relanceplan zijn vastgelegd. Wat is de huidige stand van zaken van de Brexit in de Vlaamse context?

2.2. Tussenkomst van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe zegt dat men in een tijd leeft van uitdagingen en crisissen zoals de Oekraïne-crisis. De wereldhandel hapert en de afhankelijkheid van onbetrouwbare regimes wordt pijnlijk duidelijk. Hoe stelt Vlaanderen zich in deze moeilijke periode op als klein, economisch sterk land? Wat zijn de keuzes en prioriteiten?

Vlaanderen zal volop inzetten op het EU-voorzitterschap, een dossier dat door het Vlaams Parlement nauw gevolgd wordt. Het is een uitgelezen kans om Vlaanderen Europees meer op de kaart te zetten.

De EU-reflex binnen de Vlaamse overheid wordt verder aangescherpt, leest hij in de toelichting. Hoe gaat men op het Europese niveau de deelstatelijke reflex verder aanscherpen? Hij denkt dan aan regiospecifieke aanbevelingen en het Europees Semester. Ook een grotere betrokkenheid van regionale parlementen met wetgevende bevoegdheid is volgens hem nodig. Europese beleidsmakers denken vaak centralistisch, wat een verspilling is van de regionale expertise.

Ook in België moet de deelstatelijke reflex meer aanwezig zijn bij het Europese en buitenlandse beleid. Het lid verwijst naar het incident met de federale diplomatieke circulaire. Wat als men bij het voorzitterschap opnieuw tegenwerkt op federaal niveau?

Op multilateraal vlak is het ook nodig om de deelstatelijke reflex aan te scherpen. In de toelichting staat dat Vlaanderen bij bilaterale organisaties wil werken met regionale data, cijfers en aanbevelingen. Kan de minister-president aangeven hoe men dat concreet wil aanpakken en welke multilaterale organisaties daarbij prioritair zijn?

In 2023 voorziet Vlaanderen in nieuwe bijdragen voor de trustfondsen van de Internationale Arbeidsorganisatie en UNESCO. Hoe wordt dat gevolgd, wat zijn de concrete resultaten en hoe evalueert men die werking?

Vlaanderen heeft verschillende bilaterale partners als Nederland, Duitsland en het VK, en ook deelstaten als Noordrijn-Westfalen en Quebec. In 2023 is er de Vlaams-Nederlandse top. Ook in het kader van de Noordelijke Strategie werkt Vlaanderen samen met andere landen. Zo werd vorig jaar in Kopenhagen een nieuwe diplomatieke post geopend voor de Scandinavische landen. Hoe evalueert de minister-president deze post en komen er nog nieuwe posten? Op twee posten, in Warschau en Parijs, komt er versterking van twee adjunct-diplomatiek vertegenwoordigers.

Vlaanderen werkt historisch ook samen met andere regio's. Komen er tijdens het EU-voorzitterschap initiatieven op regionaal vlak?

Voor de periode 2023 is er een nieuw samenwerkingsprogramma met Quebec aangekondigd, waarover het lid wat toelichting wil krijgen.

Het FTP-programma wordt verlengd. Elk jaar stelt het lid daarover een vraag omdat hij beseft hoe zulke stages de Vlaamse diplomatie kunnen versterken. Ook de Fayatbeurzen vindt het lid belangrijk.

Hoe wil de minister-president inzetten op een hecht team Flanders op de diplomatieke posten, met de Vlaamse vertegenwoordiger, FIT en Toerisme Vlaanderen? Het lid vraagt zich ook af hoe de samenwerking met de federale collega's zal verlopen. Hij verwijst naar het incident over de circulaire en de samenwerkingsakkoorden. Het lid beseft dat de minister-president inspanningen levert, maar stelt een federaal veto vast. In de praktijk verloopt de samenwerking met de federale diplomaten in een aantal gevallen goed, maar er zijn ook andere situaties. Men moet erover waken dat Vlaanderen niet voorbijgestoken wordt. Zelfbewuste Vlaamse diplomatie is belangrijk.

De uitgaven van FIT dalen door de gevraagde efficiëntieverhogingen. Waarover gaat dat?

2.3. Tussenkost van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele wil weten waarvoor de 1 miljoen euro die ingeschreven staat in de begroting voor de wereldtentoonstelling in Osaka gebruikt wordt. Er is een vaste verdeelsleutel van 21 procent. Als gevolg van het debacle in Dubai zou Vlaanderen een eigen paviljoen kunnen invullen. Zijn die 1 miljoen euro bijkomende middelen of zijn dat de middelen voor de gemeenschappelijke kosten?

2.4. Tussenkost van Philippe Muyters

Philippe Muyters heeft vragen over de handelsakkoorden en het investeringsbeleid.

Recent heeft hij aan de minister-president een schriftelijke vraag (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 401 aan minister Jan Jambon) gesteld over de ratificatie van handelsakkoorden door België. In het antwoord stond dat België verschillende akkoorden nog niet geratificeerd had omdat Wallonië de procedure nog niet heeft vervolledigd. De handelsakkoorden worden steeds moeilijker in Europa geratificeerd. Het lid vraagt de minister-president dat punt op de agenda te plaatsen tijdens het Europese voorzitterschap. Voor een open regio als Vlaanderen zijn handelsakkoorden immers ongelooflijk belangrijk.

De oorlog in Oekraïne en de covidcrisis hebben duidelijk aangetoond dat men afhankelijk wordt van bepaalde producten en grondstoffen, wat niet wenselijk is. Het

handelsbeleid mag niet naïef zijn. Buitenlandse investeringen van bijvoorbeeld China tonen aan dat China probeert strategische industrieën in handen te krijgen. Er komt een screening van buitenlandse investeringen. Kan de minister-president daarover toelichting geven?

In de begrotings- en beleidstoelichting staat (p. 44) dat er geld gaat naar initiatieven op het vlak van academische, culturele en economische diplomatie en projecten, gericht op de mensenrechtenproblematiek en democratisering. Kan de minister-president een overzicht van deze initiatieven geven?

2.5. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts wil eerst ingaan op de resolutie over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over acties tegen de hongersnood en de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1362/3) die in juli 2022 in de commissie en begin oktober in de plenaire vergadering aangenomen werd. Door de aanhoudende droogte is de situatie daar enorm precair. In de begroting staan budgetten voor humanitaire actie in 2023 en 2022. Via welk budget wordt er uitvoering geven aan die resolutie?

Van het jaarbudget voor humanitaire actie in 2023 gaat een groot deel naar structurele humanitaire acties: naar het Central Emergency Response Fund en Mozambique. Zijn dat de belangrijkste projecten en hoe verhouden ze zich tot de algemene middelen?

Wat is de stand van zaken van het budget humanitaire actie van 2022?

Op het gebied van ontwikkelingssamenwerking is er de shift van Zuid-Afrika naar Marokko. In Zuid-Afrika verandert de focus van de ondersteuning: er is investeringskapitaal voorzien voor leningen van kmo's die werken in de groene economie. Kan de minister-president toelichting geven bij die projecten?

Voor Marokko is er budget voor twee pilootprojecten, die al werden opgestart. Komen er nog projecten bij? Welke stakeholders worden betrokken bij de landenstrategie die opgesteld wordt voor Marokko? Ook de federale overheid zet in op ontwikkelingssamenwerking in Marokko: hoe verloopt die samenwerking? Hoe worden de stakeholders geselecteerd en betrokken bij het opstellen van zo'n strategie? Hij heeft dezelfde vraag voor Malawi omdat die landenstrategie ook binnenkort vernieuwd wordt.

De federale overheid gaat steun verlenen aan Mozambique dat een partnerland van Vlaanderen is. Op welke manier is dat afgestemd? Vlaanderen heeft door zijn lange aanwezigheid kennis opgebouwd. Hoe verloopt de samenwerking met de federale overheid?

Wat wapenhandel betreft, blijft Vlaanderen constructief samenwerken met de politie en de douane. De samenwerking rond doorvoer wordt geoptimaliseerd. In 2021 heeft het Vlaams Vredesinstituut het rapport 'Onder de radar' gepubliceerd. Kan de minister-president toelichten welke aspecten hij van dat advies heeft meegenomen? Hoe krijgt de samenwerking over de optimalisering van de doorvoer vorm?

Hij heeft dezelfde vraag over de aanpassing van het huidige Dualusebesluit.

Het advies van het VVI (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 53-A/2) raadt aan om na tien jaar het Wapenhandeldecreet te evalueren. Op het moment dat de begroting werd opgesteld, was het advies nog niet bekend. Hoe zal de minister-president dat opnemen?

2.6. Tussenkost van Karin Brouwers

Karin Brouwers stelt vast dat er sinds de Amerikaanse presidentverkiezingen, de pandemie en de oorlog in Oekraïne veel meer aandacht is voor het buitenland, ook bij de burgers. Het is goed dat Vlaanderen een eigen visie heeft en zich in de wereld positioneert.

Strategische autonomie

Een bezorgdheid sinds het begin van de pandemie is de strategische autonomie (het gebrek aan mondkmaskers, medisch materiaal, graan, chips enzovoort). Binnen de EU werkten de lidstaten bovendien niet altijd samen en hielden ze materiaal binnen de grenzen. Vlaanderen beseft dat het als kleine regio afhankelijk is van producten uit andere landen. Welke stappen heeft de minister-president sinds 2020 gezet om de autonomie op verschillende vlakken te versterken?

De minister-president legt in de BBT de klemtoon op de nauwere samenwerking met regio's, elders in de EU en in de wereld. Daarom kondigt de minister-president een voorbereidingstraject aan met het oog op een bijeenkomst van sterke regio's in het kader van het Belgische EU-voorzitterschap in 2024. Vorig jaar had de minister-president gezegd dat een eerste projectplan in het voorjaar van 2022 uitgetekend zou worden. Wat zijn de kernpunten van dit projectplan en welke regio's worden daarbij betrokken? Stellen andere regio's ook zo'n plan op?

Statistische gegevens

In de BBT staat dat Vlaanderen inzet op statistische gegevens. Er zijn ook internationale rapporteringen over regionale data aan bijvoorbeeld de OESO en Eurostat, in het kader van een werkgroep van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek. Kan de minister-president een overzicht geven van de samenwerking met de OESO en Eurostat?

Voorzitterschap van de Raad van de EU

Matthias De Moor, vertegenwoordiger van Vlaanderen bij de EU, zal in zijn verslagmomenten een stand van zaken geven van de voorbereiding van het voorzitterschap van de Raad van de EU. De Vlaamse Regering werkt voor het voorzitterschap aan een sterk inhoudelijk programma, een uniforme communicatiestrategie en een culturele omkadering. Wordt dit ook aan het Vlaams Parlement voorgesteld voor het definitief afgerond is en is er debat daarover mogelijk zodat er een insteek gegeven kan worden en men rekening kan houden met de accenten die voor het Vlaams Parlement belangrijk zijn? Welke andere actoren worden betrokken bij de opmaak van het programma en de culturele omkadering? Doet men een beroep op externe en/of private communicatiebureaus voor de opmaak van de communicatiestrategie? Zoniet, welke administratieve dienst werkt dit uit? In welke mate is er afstemming met de andere entiteiten in het land?

Traditioneel volgt de Vlaamse Regering proactief de Europese agenda's. Uit de Senaatshoorzittingen¹ over de problemen over de omzetting van de Europese richtlijnen bleek uit getuigenissen van meerdere sprekers dat België afwezig blijft bij het proactief tot stand komen van de Europese richtlijnen, in tegenstelling tot heel wat andere landen die een meer assertieve houding aannemen en bijgevolg gemakkelijker kunnen instemmen met het uiteindelijke resultaat. In welke mate voert Vlaanderen een assertieve politiek bij de totstandkoming van de Europese richtlijnen? Welke stappen zet de minister-president om meer te kunnen wegen op

¹ https://www.senate.be/informatieverslagen/6-131/index_nl.html.

het Europese besluitvormingsproces? Kan de minister-president een stand van zaken geven van de omzetting van de richtlijnen en lopen er inbreukprocedures tegen Vlaanderen?

Herstelfonds

De bijdrage vanuit het Europese herstelfonds aan België is verlaagd van 5,9 miljard euro naar 4,52 miljard euro, een daling met 1,4 miljard euro, wat betekent dat de bijdrage aan Vlaanderen lager zal uitvallen. Deze middelen kunnen de lidstaten maar ontvangen als ze de afgesproken mijlpalen bereiken. Heeft België intussen het halfjaarlijkse verslag naar de Europese Commissie verstuurd?

Er waren voor het huidige rapport drie dossiers die vertraging opliepen: een pensioenhervorming (federaal) en twee mijlpalen betreffende de technische uitwerking voor het monitoren van het plan (interfederaal). Zijn deze dossiers intussen opgelost, zodat de effectieve betaling van de middelen aan België kan plaatsvinden? Bij het niet behalen van de mijlpalen kan de EU een deel van de voorziene middelen tijdelijk achterhouden. Vlaanderen is in principe in orde met zijn doelstellingen voor dit najaarsrapport. Bestaan er interne afspraken dat bij het eventueel gedeeltelijk achterhouden van EU-middelen dat bedrag dan verrekend wordt bij die Belgische entiteiten die niet aan de voorziene afspraken voldoen? Klopt het dat Vlaanderen in het najaar recht heeft op 322.510.841 euro?

Bilaterale en multilaterale samenwerking

Karin Brouwers gaat vervolgens dieper in op de wereldwijde samenwerking waar het VK sinds de Brexit deel van uitmaakt. Het VK behoort nu tot de grote Europese ruimte. De Brexit blijft een heikel punt en komt regelmatig aan bod in de Commissie. Wat is de stand van zaken van het Brexitfonds?

Ook buiten Europa blijft Vlaanderen inzetten op samenwerking, onder andere met Zuid-Afrika en andere partnerlanden. Er wordt voorzien in de oprichting van een fonds voor kmo's die niet in staat zijn commerciële leningen aan te gaan. Het gaat om kmo's die vooral inzetten op de groene transitie. Meestal gaat het om zeer kleine kmo's die microkredieten krijgen waardoor de minister-president dus een fonds opzet dat veeleer beschouwd moet worden als een vorm van economische ontwikkelingssamenwerking. Dit lijkt in tegenspraak te zijn met de intenties van de visienota 2022, temeer omdat een dergelijk fonds door de OESO beschouwd wordt als ontwikkelingsrelevant en dus ODA-aanrekenbaar is. Het lid vraagt zich af of een dergelijk fonds in deze optiek zinvol is. Waar komen deze middelen vandaan? Indien ze op de Vlaamse begroting staan, waarom maakt de Vlaamse Regering dan geen gebruik van dergelijke bestaande fondsen in België die microkredieten ter beschikking stellen? Wat is het maximumbedrag dat per krediet toegekend kan worden? Wat zijn de specifieke voorwaarden om in aanmerking te komen voor een dergelijk krediet?

De minister-president liet ook onderzoeken of het mogelijk is de vroegere samenwerking met Chili te reactiveren en een nieuw werkprogramma op te stellen. Wat is de stand van zaken en met welke Chileense partners wordt er gesproken? Welke accenten wil de minister-president in dit programma leggen? Wat is de meerwaarde voor Vlaanderen in deze samenwerking? Worden er ook gesprekken gevoerd met andere Zuid-Amerikaanse landen?

In september 2023 vindt een 'Summit of the Future' plaats met het oog op multilaterale hervormingen. De oorlog en andere geopolitieke spanningen maken immers duidelijk dat er dringend behoefte is aan een hernieuwd multilateralisme. Op welke wijze zal Vlaanderen hier een bijdrage leveren en wat zijn de belangrijkste accenten?

Raad van Europa

Bij de Raad van Europa worden de besprekingen over de financiële tekorten als gevolg van de schorsing van Rusland nauw gevolgd, en ook de mogelijke top van staats- en regeringsleiders over de toekomst van de Raad. In welke mate draagt Vlaanderen financieel bij tot de Raad van Europa? Wat is de positie van Vlaanderen ten aanzien van een toekomstige rol voor de Raad van Europa?

Due diligence en mensenrechten

Het dossier van de Duediligencerichtlijn op Europees niveau wordt op de voet gevolgd, en ook het bindend instrument Bedrijven en Mensenrechten dat binnen de VN ontwikkeld wordt. Wat is de stand van zaken van beide internationale instrumenten? Hoe levert Vlaanderen een bijdrage?

Karin Brouwers ziet weinig aandacht in het beleid voor de problematiek van de mensenrechten. Er is ook geen aandacht voor arbeids- en milieurechten. Ze wil weten hoe de minister-president staat tegenover de koppeling van handelsbetrekkingen aan mensenrechten en milieurechten. Hoe zal het Vlaamse beleid meer aandacht voor arbeidsrechten (cf. de problematiek van het WK in Qatar) promoten? De toestand in de kledingsector, bijvoorbeeld in Bangladesh, blijft precair. Hoe zal Vlaanderen daar opvolging aan geven? Welke bijdrage zal Vlaanderen leveren om de schuldigen van mensenrechtenschendingen en van de schendingen van het oorlogsrecht in Oekraïne op te sporen en voor het gerecht te brengen?

Handel en investeringen

In het kader van het handels- en investeringsbeleid vraagt het lid naar een stand van zaken in de hervorming van de WTO. Wanneer verwacht de minister-president een concreet resultaat en wat zijn de knelpunten in de onderhandelingen?

De minister-president geeft aan de nodige stappen te zetten voor de opstart van een interfederaal screeningsmechanisme van directe buitenlandse investeringen. Wat is de stand van zaken van het samenwerkingsakkoord dat daarvoor nodig is en wat zijn eventuele knelpunten?

Vlaamse journalistieke nieuwsdienst

Er wordt een onafhankelijke Vlaamse journalistieke nieuwsdienst opgericht, met name de Internationale Nieuwsdienst Vlaanderen. DKBZA brengt dagelijks via Belga in het Engels nieuws over Vlaanderen uit en wekelijks in het Duits. Wat is het verschil tussen beide initiatieven? Hoe vullen ze elkaar aan?

Wapenhandel

Het lid informeert, in het kader van wapenhandel, naar de toegang tot het Centraal Wapenregister die aansleept, ondanks het feit dat de wettelijke basis voorhanden is. Wat is de stand van zaken en wat zijn de hindernissen die de toegang tot dit register tegenhouden? In welke mate zijn ook de andere deelstaten vragende partij voor toegang?

Wat zijn de belangrijkste nieuwe accenten in de Europese verordening over dual-use? Op welke punten moet het Wapenhandeldecreet aangepast worden om te voldoen aan de nieuwe Europese verordening?

Ontwikkelingssamenwerking

Wanneer worden de gesprekken voor een nieuw samenwerkingsakkoord met Malawi opgestart?

De strijd tegen HIV/aids is als gevolg van de strijd tegen de pandemie ondergesneeuwd. Er wordt in 1,5 miljoen euro voorzien voor UNAIDS voor de periode 2023-2024.

Marokko is een nieuw partnerland en de dialoog is opgestart, wat geleid heeft tot twee concrete pilootprojecten: om welke twee projecten gaat het?

In 2023 wordt er werk gemaakt van private sectorontwikkeling in de ontwikkelingssamenwerking. 'Ondernemers voor Ondernemers' wordt gesubsidieerd. Er komt een overkoepelend kader voor een strategie inzake private sectorontwikkeling; met welke stakeholders en welke deadline? Wat verstaat de minister-president onder de lokale private sector?

Door een samenwerkingsakkoord voor internationale klimaatfinanciering uit 2018 is Vlaanderen gebonden aan een jaarlijkse besteding van 14,5 miljoen euro voor internationale klimaatfinanciering. Voor de periode 2021-2030 moest dat akkoord vernieuwd worden, wat al in de vorige beleidsnota aangekondigd werd. Wat is de stand van zaken in de onderhandelingen en werd er het voorbije jaar met de andere entiteiten onderhandeld?

Over Ontwikkelingssamenwerking formuleert het lid de volgende algemene bedenkingen. Ze betreurt het dat er niet meer aandacht was voor het feit dat de pandemie nog niet afgelopen is en nog altijd gevolgen heeft voor de ontwikkelingslanden. Op welke wijze zal Vlaanderen bijdragen tot de versterking van de gezondheidscapaciteit in de strijd tegen covid en de gevolgen ervan op andere vlakken? Hoe zal Vlaanderen een bijdrage leveren in het ter beschikking stellen van vaccins?

Verder is het jammer dat Vlaanderen nog ver van de 0,7 procentnorm inzake ontwikkelingssamenwerking is.

Internationaal Ondernemen

De strategische keuze om extra technologieattachés in te zetten in tien Science & Technology Offices wereldwijd, werd intussen volledig uitgevoerd. Werd de inzet van deze technologieattachés al geëvalueerd en wat zijn de bevindingen en mogelijke verbeterpunten? Zo neen, wanneer is een dergelijke evaluatie gepland?

Duurzaam ondernemen is belangrijk. FIT zal ondernemers hierover blijven informeren en bedrijven aanzetten om mensenrechten en waardig werk te respecteren. Op welke wijze draagt Vlaanderen bij tot de totstandkoming van de Europese richtlijn over MVO? Hoe zal die richtlijn als ze goedgekeurd is, geïmplementeerd worden in het Vlaamse beleid?

Slotbeschouwing

De cd&v-fractie steunt het beleid, en stelt vast dat er nog elementen uit de vorige jaren terugkomen, wat ook te verklaren is omdat het regeerprogramma over verschillende jaren wordt uitgevoerd.

Ondanks het feit dat er een lichte stijging is van het budget voor Ontwikkelingssamenwerking, is men verder dan ooit af van de 0,7 procentnorm. Bovendien wordt er met geen woord gerept over de SDG's waarvan de 0,7 procentnorm trouwens een subdoelstelling is. In 2030 moet elke EU lidstaat de 0,7 procentnorm halen.

In eerdere BBT's werd verslag uitgebracht over de uitvoering van de resoluties van het vorige zittingsjaar. Kan de minister-president een lijst bezorgen en aangeven wat er met de resoluties gebeurd is?

2.7. Tussenkost van Annick Lambrecht

In de beleids- en begrotingstoelichting staat: "Ik vraag mijn diensten een kader uit te werken dat ons enerzijds in staat stelt die strategische belangen te identificeren en vervolgens ook om ze te beschermen, rekening houdend met het open karakter van onze economie." *Annick Lambrecht* vraagt meer uitleg bij de concrete inhoud en de timing van deze oefening.

Het Flanders Trainee Programme (FTP) krijgt vanaf 1 januari 2023 een nieuw kledje met aangepaste regelgeving die beoogt om het programma nog meer in te schakelen voor de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering, naast de hoofd-doelstelling om zoveel mogelijk Vlaamse jongeren een kans te geven om stage te lopen bij een multilaterale organisatie. Kan de minister-president dat toelichten?

Een belangrijk aspect van internationale handel is het inzetten op duurzaamheid en sociaal ondernemen. Bedrijven moeten hun weg zoeken in de veelheid van internationale codes, richtlijnen en informatiebronnen over duurzaamheid en duurzaam ondernemen. De beleidstoelichting stelt dat "FIT, samen met andere betrokken agentschappen en departementen, internationaal ondernemende bedrijven ertoe aanzet om de mensenrechten te eerbiedigen en informeert ze over duurzaamheid op internationale schaal." Bedrijven moeten de mensenrechten respecteren. Ze daartoe aanzetten, is voor de Vooruitfractie te laag als ambitie. Het lid wil weten hoe dit concreet gebeurt en of dit ook wordt opgevolgd. Betekent dat ook dat FIT een voorstander is van een bindende zorgplichtwetgeving voor bedrijven, op Europees en/of Belgisch niveau?

Voor het Europese voorzitterschap in 2024 worden de komende twee jaar samen 25 miljoen euro uitgetrokken. Voor 2023 is 13.438.000 euro aan vereffeningskredieten ingeschreven. Die middelen worden ingezet voor personeel, evenementen, communicatie, culturele omkadering, relatiegeschenken, vorming, vergadermateriaal, vertalingen, website en diverse kosten volgens de BBT. Hoe verhoudt het totale bedrag zich tot eerdere edities van het Belgische voorzitterschap? Wordt ook in de praktische uitwerking samengewerkt met de andere betrokken niveaus om efficiëntiewinst te boeken en de kosten waar mogelijk te drukken?

2.8. Tussenkost van Bart Tommelein

Bart Tommelein stelt vast dat op het vlak van Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking de Vlaamse Regering een duidelijke visie heeft en de nodige ambitie toont. Zijn fractie steunt dit ten volle.

In 2024 neemt België het voorzitterschap van de Raad op zich. Daarbij is ongetwijfeld ook een belangrijke rol voor Vlaanderen weggelegd. Het belang ervan blijkt uit de beleidstoelichting. 2023 wordt een cruciaal voorbereidingsjaar om ervoor te zorgen dat Vlaanderen zijn stempel kan drukken op het Europese voorzitterschap. Het lid ondersteunt het pleidooi van de minister-president voor een constructieve interfederale en sterke intra-Vlaamse samenwerking. Dat zal uiteindelijk de sleutel zijn tot succes. In de BBT staat dat op administratief niveau het voorbereidingstraject voor het EU-voorzitterschap in 2023 wordt opgestart. Hoe plant de minister-president het Vlaams Parlement en deze commissie hierbij te betrekken?

Over de voorbereiding van het voorzitterschap van de Raad, vermeldt de BBT dat voor de belangrijkste Europese dossiers gewerkt zal worden met politiek gedragen position papers. In de BBT staat (p. 28): "Die moeten onderhandelaars en administraties

houvast bieden en helpen het standpunt tijdig en actief kenbaar te maken in de EU. Waar mogelijk trachten we ook aan te sluiten bij position papers of brieven van gelijkgestemde EU-lidstaten of regio's om de stem van Vlaanderen te laten horen." Wat bedoelt de minister-president met politiek gedragen position papers? Is het de bedoeling over specifieke thema's eerst binnen de regering position papers vast te stellen of ziet de minister-president dit nog breder? Over welke EU-dossiers zal dit gaan en welke belangrijke EU-dossiers heeft de minister-president al geïdentificeerd voor Vlaanderen?

In oktober werd het werkprogramma voor 2023 van de Europese Commissie bekendgemaakt. De Europese Commissie heeft tientallen strategische initiatieven gekoppeld aan zes hoofdprioriteiten. Deze prioriteiten zijn het voortzetten van de Green Deal; Europa voorbereiden op een digitaal tijdperk; het economische model van Europa onder de loep nemen met het oog op een economie in het belang van de Europese burgers; Europa als blok sterker maken in de wereld; het bevorderen van de Europese levenswijze, met specifieke aandacht voor gezondheidszorg en ten slotte een pakket maatregelen ter verdediging van de Europese democratie.

Het lid vermoedt dat de Vlaamse administratie bezig is met het analyseren van dit werkprogramma, met het oog op een vertaling voor Vlaanderen. Is deze oefening nog bezig en welke prioriteiten werden voor Vlaanderen uit het werkprogramma gedetecteerd?

In de BBT staat dat de minister-president een onderzoek laat uitvoeren naar de systematische impact van internationale ontwikkelingen zoals de Oekraïne-crisis op het Vlaams economische en maatschappelijk weefsel. De huidige geopolitieke situatie zorgt ervoor dat de wereld snel verandert. De jarenlange zekerheden verdwijnen. Het is belangrijk dat Vlaanderen die ontwikkelingen heel nauw volgt en vooral wat de impact hiervan is op Vlaanderen. Het lid vraagt dan ook meer toelichting bij dit onderzoek en wil weten wanneer de minister-president de resultaten verwacht.

De afgelopen maanden is de aandacht internationaal sterk naar het oosten gericht. Maar de Vlaamse economie wordt uiteraard nog altijd door een ander belangrijk geopolitiek gegeven beïnvloed, namelijk de Brexit. Ook in de BBT blijft hier terecht aandacht voor: er worden nieuwe Brexit Support Offices opgericht. Wat is de specifieke opdracht van deze Brexit Support Offices? Komen er nog veel vragen uit het Vlaamse bedrijfsleven over export of investeringen van en naar het VK? Op welke manier gaan deze Brexit Support Offices samenwerken met het FIT-kantoor in Londen?

In 2023 wordt het Vlaamse buitenlandse netwerk versterkt met twee bijkomende adjunct-diplomatiek vertegenwoordigers die respectievelijk aan de posten in Parijs en Warschau toegevoegd worden. Waarom juist deze twee diplomatieke posten?

Het langetermijnbeleid van de Vlaamse Regering is een expliciete opdracht van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Uit de samenwerking en het studiewerk moet men belangrijke beleidslessen trekken, zeker in het licht van de covid-crisis en recenter de Oekraïne- en energiecrisis en alles wat hieruit volgt. Thema's die hierbij aan bod komen, zijn onder meer internationale veiligheid, geopolitiek en strategische belangen. In de BBT staat dat de diensten van de minister-president een kader (laten) uitwerken dat Vlaanderen in staat zal moeten stellen de strategische belangen te identificeren en te analyseren. Dit is een heel belangrijke oefening die volgens het lid ook gepaard moet gaan met het plannen van kritieke stresstesten. Ook is het cruciaal een goede coördinatie te hebben met soortgelijke oefeningen die de federale collega's plannen. Zijn er contacten met de federale ministers over de strategische belangen en het kader dat moet worden uitgewerkt?

De BBT (p. 34) verwijst in het hoofdstuk 'Vlaanderen behartigt zijn belangen in het multilaterale kader' naar de rol van Vlaanderen binnen verschillende belangrijke internationale organisaties. Het is uiteraard niet mogelijk om elke internationale organisatie te benoemen. Het lid wil toch ook de aandacht vestigen op het UNWTO, de United Nations World Tourism Organisation. Vlaanderen is een van de geassocieerde leden van de UNWTO, de organisatie die instaat voor de promotie van toerisme als trekker voor economische groei. Voor het Vlaamse toerisme, de Vlaamse gastronomie en de Vlaamse cultuur, is deze organisatie zeker van belang. Het lid informeert of de minister-president hier actief op wil inzetten en of de regering bereid is om na te gaan hoe de bekendheid/rol van Vlaanderen in deze VN-organisatie kan worden versterkt.

In het onderdeel Ontwikkelingssamenwerking staat dat de minister-president expliciet de nadruk legt op de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Voor de Open Vld-fractie is dit een prioritair thema. Ook het feit dat de nadruk ligt op zelfredzaamheid en economische ontwikkeling als belangrijke hefboom voor duurzame en inclusieve groei, steunt de fractie volmondig.

Tot slot was er nog een informatief-technische vraag schriftelijk ingediend. In het onderdeel 'Verankering internationale ontwikkelingsagenda in Vlaanderen' staat dat de middelen op dit begrotingsartikel worden aangewend voor acties in Vlaanderen, met als doel de Vlaamse bevolking te betrekken bij en te informeren over de internationale ontwikkelingsagenda. De ingediende vraag was: "Over welke acties gaat het hier? Kan hiervan een overzicht worden gegeven? Aan welke strategisch gekozen actoren worden deze werkingsubsidies gegeven?"

3. Antwoorden van minister-president Jan Jambon

Minister-president *Jan Jambon* antwoordt op de vragen in de volgorde dat ze werden gesteld. Enkele onderwerpen komen terug bij meerdere vraagstellers. Het onderwerp in kwestie wordt dan uitgediept bij de eerste vraagsteller.

3.1. Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging

De minister-president gaat eerst in op twee vragen over de Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging van Johan Deckmyn; ook Karl Vanlouwe stelde daarover een vraag.

Tijdens de commissievergadering van 8 november had de minister-president al toelichting gegeven bij de verhouding tussen de Vlaamse diplomatie en haar federale equivalenten (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 240, aan minister-president Jan Jambon). Hij zei toen dat al de samenwerking tussen de Vlaamse en federale posten op veel posten correct en constructief verloopt en op sommige andere posten stroever.

De diensten van de minister-president hebben actief aandacht voor incidenten waar de Vlaamse diplomaten niet worden behandeld als de volwaardige diplomatieke vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering. De samenwerking verloopt in nevenschikking en gelijkwaardigheid tussen de Federale Staat en de deelstaten. Vlaanderen is op geen enkele manier hiërarchisch ondergeschikt aan een federale voorganger.

Een goede samenwerking met de federale overheden in het buitenland gaat uit van goede samenwerking in Brussel. Secretaris-generaal Julie Bynens overlegt geregeld met Theodora Gentzis, voorzitter van het directiecomité van de FOD Buitenlandse Zaken, en kaart incidenten systematisch bij haar aan. Ze vraagt telkens respect voor de bevoegdheidsverdeling in dit land en een correcte en collegiale naleving van de samenwerkingsakkoorden.

De minister-president is er tegelijkertijd van overtuigd dat Vlaanderen vol moet inzetten op het eigen Vlaamse netwerk in het buitenland.

3.2. Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie

Meerdere commissieleden hebben vragen gesteld over het Europese voorzitterschap.

Het projectplan EU-voorzitterschap werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 28 oktober 2022 en is beschikbaar op de website van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.²

Tijdens het EU-voorzitterschap zal Vlaanderen inzetten op drie inhoudelijke krachtlijnen: innovatie, verbinding en weerbaarheid. Die krachtlijnen zullen de rode draad vormen voor de Vlaamse bijdrage aan het EU-voorzitterschap.

Vlaanderen streeft vijf inhoudelijke doelstellingen na:

- 1° de rol van het voorzitterschap in de EU-besluitvorming optimaal invullen;
- 2° de Vlaamse belangenbehartiging binnen de EU versterken;
- 3° de internationale reputatie en het imago van Vlaanderen als state-of-the-art-regio met een actief EU-beleid versterken;
- 4° de EU-reflex binnen de Vlaamse overheid vergroten; en
- 5° het EU-debat in de Vlaamse samenleving levendig houden. Vlaanderen staat klaar om zijn rol binnen het EU-voorzitterschap op te nemen, zowel op politiek als op administratief niveau.

Vlaanderen wil het voorzitterschap aangrijpen om de Vlaamse belangen op de Europese kaart te zetten en om voorstellen te doen voor de inkomende Europese Commissie. De komende weken en maanden zetten de diensten van de minister-president zich in om de Vlaamse prioriteiten te laten doorstromen naar het Belgische voorzitterschapsprogramma. De intra-Belgische besprekingen daarover lopen momenteel en zouden tegen de zomer van 2023 afgerond moeten zijn.

Vervolgens gaat de minister-president in op vragen van Karl Vanlouwe en Karin Brouwers over de rol van de regio's. Om de rol van de deelstaten in Europees verband verder te waarderen, zal onder meer een top georganiseerd worden van sterke regio's. Het zal gaan om regio's in een soortgelijke, meerlagige bestuurscontext waarmee Vlaanderen al politieke contacten heeft opgebouwd. In het projectplan staan als mogelijk te betrekken regio's alvast Beieren, Noordrijn-Westfalen, Baskenland, Catalonië, Schotland, Noord-Ierland, Wales en Hauts-de-France.

De Vlaamse Regering wil het voorzitterschap aangrijpen om de rol van de deelstaten in Europees verband verder te waarderen. Het is een kans om zichtbaar te maken dat Vlaanderen als deelstaat volwaardig meespeelt op EU-niveau. Dat zal in de eerste plaats gebeuren door in de praktijk zijn rol op een professionele manier in te vullen.

Vlaanderen zal ook helder communiceren over de rol van Vlaanderen in de EU en in het EU-voorzitterschap. De verschillende actoren op EU-niveau vormen daarbij een belangrijke doelgroep, bijvoorbeeld de medewerkers van de EU-instellingen en de deelnemers aan de vergaderingen en evenementen die Vlaanderen organiseert. De minister-president verwijst ook naar zijn engagement en oproep in de BBT aan de collega's in de Vlaamse Regering om meer rechtstreekse contacten met vertegenwoordigers van de EU-instellingen aan te gaan, ook al in aanloop naar het EU-voorzitterschap.

² <https://www.fdfa.be/nl/eu/actueel/projectplan-eu-voorzitterschap>.

De samenwerking met de federale collega's verloopt constructief. Binnen de FOD Buitenlandse Zaken is een taskforce opgericht die de intra-Belgische voorbereidingen van het voorzitterschap coördineert.

Voor de communicatie over het EU-voorzitterschap zal DKBUZA gedeeltelijk samenwerken met een extern communicatiebureau, antwoordt de minister-president op de vraag van Karin Brouwers. De overheidsopdracht hiervoor wordt binnenkort uitgeschreven. De culturele omkadering wordt erg breed opgevat. Het is een mogelijkheid om de schijnwerpers te zetten op de historische, culturele, erfgoed- en sportieve tradities die Vlaanderen rijk is. Bovendien kan Vlaanderen zo zijn troeven uitspelen op het vlak van innovatie, technologie en wetenschap.

De culturele omkadering zal verschillende vormen aannemen. Net als in 2010 zullen er voorzitterschapslabellen uitgereikt worden voor culturele actoren en initiatieven uit het middenveld. Daarnaast zorgt men ook voor de culturele omkadering van de Vlaamse vergaderingen en evenementen, bijvoorbeeld door een avondbezoek aan een tentoonstelling te koppelen aan een vergadering. Ook de mogelijkheid om voorstellingen in de Raadsgebouwen te organiseren, wordt bekeken. Tot slot komt er bij de start van het voorzitterschap een lanceringsevenement voor het brede publiek. Zo wil Vlaanderen deze gebeurtenis ook tot bij de individuele burger brengen. Het is de bedoeling om het brede publiek op een laagdrempelige wijze te betrekken bij dit verhaal.

Voor het vorige Belgische voorzitterschap in 2010, had Vlaanderen een budget van 20 miljoen euro, waarvan uiteindelijk 19 miljoen euro werd besteed, antwoordt de minister-president op de vraag van Annick Lambrecht. De bedragen zijn dus vergelijkbaar, rekening houdend met de inflatie en met het feit dat de rol van Vlaanderen in de EU aanzienlijk is gegroeid. Hij verwijst ook naar de toelichting die hij hierover gaf op de vraag van Anke Van dermeersch in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting van 22 november 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15/9).

Het is verder absoluut relevant om het Vlaams Parlement te betrekken bij het voorzitterschap. Het projectplan zelf focust uiteraard op de geplande activiteiten van de Vlaamse overheid, binnen de verschillende beleidsdomeinen. Het staat het Vlaams Parlement vrij om ook eigen initiatieven te nemen in het kader van het EU-voorzitterschap. De minister-president en zijn diensten gaan daarover graag in dialoog.

Op de vraag van Bart Tommelein over de position papers antwoordt de minister-president dat de Vlaamse Regering de voorbije jaren al meermaals positiepapers of visieteksten aangenomen heeft over belangrijke EU-dossiers zoals de Brexit, de Green Deal, Fit for 55, het Stabiliteits- en Groeipact enzovoort. Deze spelen in op de EU-actualiteit en op de prioriteiten van de Vlaamse Regering. Zoals bekend bepaalt de Vlaamse Regering jaarlijks haar prioriteiten binnen het werkprogramma van de Europese Commissie. Die kunnen aanleiding geven tot dergelijke positiepapers, maar het kan ook gaan over nieuwe zaken die op de agenda komen.

3.3. Migratiestromen

Johan Deckmyn had een vraag over hoe Vlaanderen impact op de migratiestromen kan krijgen.

Omdat Vlaanderen niet bevoegd is voor migratie kan het niets ondernemen dat rechtstreeks inwerkt op de migratiestromen, zoals het versterken van grenscontroles of het afsluiten van terugnameakkoorden. Hoewel dat thema niet meer even prominent op de Europese agenda staat als enkele jaren geleden, bestaan veel van

de toenmalige uitdagingen nog altijd. De minister-president hoopt dan ook dat er vooruitgang kan worden geboekt.

Vlaanderen is wel waakzaam voor deelaspecten van het asiel- en migratiekader van de EU die betrekking hebben op de Vlaamse bevoegdheden zoals economische migratie en integratie. Het volgt de EU-ontwikkelingen in die domeinen op de voet met het oog op mogelijke effecten op Vlaamse bevoegdheden. De diensten van de minister-president nemen ook deel aan de intern-Belgische coördinatievergaderingen hierover.

3.4. Samenwerking met Zuid-Afrika

Over de samenwerking met Zuid-Afrika hebben verschillende leden vragen.

Om de vernieuwde samenwerking met Zuid-Afrika kracht bij te zetten, bezocht de minister-president begin april het land. Zijn bezoek had meerdere doelstellingen, waaronder het versterken van de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika, het aantrekken van Zuid-Afrikaanse investeringen met een toegevoegde waarde voor het Vlaamse innovatielandschap en het ondersteunen van Vlaamse bedrijven die investeren in Zuid-Afrika.

Daarnaast had hij een aantal politieke ontmoetingen, waarin werd afgesproken om voort in te zetten op de goede relaties met de nationale overheid van Zuid-Afrika en om in te zetten op nieuwe relaties met de provinciale overheden van de West-Kaap en de Noord-Kaap. Tijdens het bezoek van premier Alan Winde aan Vlaanderen eind september werd een intentieverklaring ondertekend waarin de West-Kaap en Vlaanderen hun wens uitdrukken om nieuwe samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken op vele gebieden, waaronder (hernieuwbare) energie, groene en circulaire economie, mobiliteit en toerisme.

Volgend jaar neemt de minister-president ook deel aan het staatsbezoek aan Zuid-Afrika, van 22 tot 26 maart 2023. Op de agenda staat onder meer een bezoek aan een project rond internationale klimaatfinanciering dat beheerd wordt door VITO. Naast het diplomatieke bezoek staan er nog heel wat andere projecten op stapel zoals studentenuitwisselingen tussen Wits University en de Universiteit Antwerpen.

3.5. Fonds Inclusieve Financiering

Op de vraag van Staf Aerts over het Fonds Inclusieve Financiering antwoordt de minister-president dat zijn diensten in de finale fase van voorbereiding zijn om een initiatief ter versterking van financiële dienstverlening voor ondernemers te ondersteunen. Hij verwacht dit dossier nog voor het einde van het jaar af te ronden.

De middelen inzake financiële diensten voor ondernemers komen uit dat FIF, bevestigt hij aan Karin Brouwers. Deze middelen zijn aanrekenbaar op de officiële ontwikkelingshulp (ODA) op het moment van uitgave, aangezien dit publieke middelen zijn die ten goede komen van ontwikkeling in een ODA-ontvangend land. Initiatieven via de Belgische partners zijn meegenomen in de voorbereiding.

3.6. Opgvolging van de Oekraïne-crisis

Johan Deckmyn had een vraag over het onderzoek en de opvolging van de maatschappelijke en economische impact van de Oekraïne-crisis.

De effecten van de Oekraïne-crisis zijn onder meer zichtbaar door een sterk gestegen inflatie. Zeker de energieprijzen blijven de Belgische inflatie omhoog duwen. Ook de gezondheidsindex, die de basis vormt voor de berekening van lonen, sociale uitkeringen en huurprijzen, blijft stijgen. De Vlaamse overheid volgt via een set

van kernindicatoren, met aandacht voor duurzame, inclusieve en gezonde groei, zowel de relance als de crisisbestendigheid van Vlaanderen nauwgezet.

3.7. Vrijwaren strategische belangen

Verschillende leden hadden vragen over het vrijwaren van de strategische belangen van Vlaanderen.

In lijn met wat momenteel op Europees niveau gebeurt, onderzoeken de diensten van de minister-president nu al op welke manier de huidige vitale processen binnen de Vlaamse samenleving gevrijwaard kunnen worden van de uitdagingen waarmee men geconfronteerd wordt. Daarnaast wil de minister-president ook nagaan welke strategische belangen op middellange en lange termijn voor Vlaanderen essentieel zouden kunnen zijn en heeft hij zijn diensten eerst gevraagd een kader op te stellen dat aangeeft hoe men deze strategische belangen moet begrijpen.

Samen met het begrip wil hij ook de methodiek en aanpak vastleggen op basis waarvan men deze strategische belangen kan identificeren. Dat gebeurt gecoördineerd, samen met de collega's van de Vlaamse Regering. Tijdens de uitwerking daarvan gaan zijn diensten ook met het federale niveau in overleg, en onderzoeken ze hoe men elkaars belangen op een efficiënte manier aan elkaar kan koppelen.

Momenteel zijn zijn diensten bezig met het onderzoek naar een mogelijk kader; begin 2023 wordt de minister-president daarover gebriefd.

3.8. Brexit

Zowel Johan Deckmyn als Karin Brouwers had een vraag over de Brexit.

De Vlaamse Regering heeft op 6 mei 2022 de nieuwe visienota voor Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk goedgekeurd. Deze visienota licht toe waarom een blijvende samenwerking met het Verenigd Koninkrijk en ook met de deelstaten Schotland, Wales en Noord-Ierland nodig is, en op welke manier die ingevuld kan worden. De Vlaamse Regering betreurt het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, maar desondanks blijft het Verenigd Koninkrijk voor Vlaanderen een zeer belangrijke en bevriende natie.

De Vlaamse Regering focust in de nieuwe samenwerking in hoofdzaak op vijf domeinen: politiek, economie, onderwijs en onderzoek, cultuur en mobiliteit en transport. De vertaling van deze visienota naar concrete acties en initiatieven is een collectieve opdracht voor alle betrokken leden van de Vlaamse Regering, de Vlaamse departementen en agentschappen en de Vlaamse Diplomatieke Vertegenwoordiging in Londen.

Voor de vraag over het Brexitfonds verwijst de minister-president naar zijn antwoord op de vraag om uitleg van Karl Vanlouwe die aan bod kwam in de commissie op 31 mei 2022 (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 2890). Hij herhaalt dat het Agentschap Innoveren en Ondernemen deze middelen beheert. Sinds begin april heeft het agentschap een e-loket opgericht waar projectvoorstellen kunnen worden ingediend.

Wat de 30 miljoen euro BAR-middelen betreft, die FIT beheert, werd dit voorjaar een aangepast actieplan goedgekeurd door de regering. Enkele weken geleden besliste de regering ook tot een wijziging van het daaraan gelinkte subsidiekader.

3.9. Omgang met crisissen

Hoe stelt Vlaanderen zich op tegenover de aaneenschakeling van crisissen, vroeg Karl Vanlouwe.

Crisissen zijn vaak kansen. Het mooiste voorbeeld was de internationale samenwerking bij de ontwikkeling van een COVID-19-vaccin. Vlaanderen speelde dankzij een sterke lifesciencesector een belangrijke rol bij de ontwikkeling, productie en distributie van COVID-19-vaccins. Dat heeft dan ook een erg positieve impact op de Vlaamse exportcijfers.

Inzetten op technologie en innovatie is de Vlaamse houding. Dat is precies wat de Vlaamse Regering beoogt met Flanders Technology and Innovation. Wanneer Vlaamse spelers internationaal doorbreken met hun technologie en innovaties zorgen ze voor groei, jobs en welvaart in de regio. Samen met buitenlandse technologiespelers die zich in Vlaanderen vestigen, zorgen ze zo voor een gezond economisch weefsel. Om dit mogelijk te maken, investeerde de Vlaamse Regering in het versterken van het buitenlandse netwerk van FIT. Inmiddels zijn er tien Science & Technology Offices actief die opereren vanuit strategische locaties overal ter wereld. Hij komt daarop terug bij de vragen van Karin Brouwers.

Vlaanderen hanteert in zijn handelsbeleid over het algemeen, via alle specifieke dossiers, het uitgangspunt dat de afhankelijkheid verminderd moet worden, maar ook dat de eigen competitiviteit verder versterkt moet worden. Een ambitieus handelsbeleid dat diversificatie in de toeleveringsketen toelaat, kan een bouwsteen zijn van het Europese beleid.

3.10. Versterking van de deelstatelijke reflex in multilateraal opzicht

Karl Vanlouwe vroeg hoe Vlaanderen de deelstatelijke reflex in multilateraal opzicht versterkt.

Ter uitvoering van het regeerakkoord heeft het kabinet van de minister-president vijftien prioritaire multilaterale organisaties geïdentificeerd, met een mandaat dat aansluit bij de Vlaamse sterktes en bij de beleidsdoelen die de Vlaamse Regering zich stelt. Die multilaterale organisaties geven focus aan het Vlaamse buitenlands beleid en aan de multilaterale samenwerking in het bijzonder.

Voor regionale data, cijfers en aanbevelingen verwijst de minister-president naar de belangrijke rol voor de OESO, en in het bijzonder naar de recente landenrapportage. De Vlaamse Statistische Autoriteit zorgt voor de Vlaamse input binnen de OESO-werkgroep van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek. Daarnaast volgt de autoriteit binnen de OESO ook een specifieke werkgroep rond territoriale indicatoren. Later gaat de minister-president verder in op de rol van regionale statistieken.

In het kader van het Europees Semester heeft Vlaanderen een sterke governance uitgebouwd, waarbij het Vlaams Hervormingsprogramma centraal staat. Vlaanderen is de enige regio in de EU die sinds de start van het Europees Semester een eigen hervormingsprogramma opstelt. Vlaanderen bezorgt dat ook rechtstreeks aan de Europese instellingen, het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité.

De voorbije jaren werd het Vlaams Hervormingsprogramma bovendien ook rechtstreeks aan de OESO bezorgd, zodat ook deze instelling op de hoogte is van het Vlaamse beleid, en de Vlaamse data en statistieken op sociaal-economisch vlak.

3.11. Evaluatie van de samenwerking met IAO en UNESCO

Om de vier jaar wordt de samenwerking tussen Vlaanderen, de Internationale Arbeidsorganisatie en UNESCO extern geëvalueerd. Dat resulteerde in 2020 in twee positieve evaluatierapporten. Daarnaast is er ook een jaarlijkse stuurgroep bij de IAO en UNESCO waarop de lopende projecten worden besproken. Per project is er ook telkens een finaal rapport.

De Vlaamse diensten werken al jaren aan het aanjagen van een multilaterale reflex binnen de Vlaamse overheid; het is immers door met Vlaamse expertise aanwezig te zijn op multilaterale fora dat Vlaanderen internationaal kan wegen.

3.12. Nieuwe diplomatieke post voor de Scandinavische landen

Op 16 september 2021 werd een nieuwe Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging geopend in Kopenhagen, waarvan het ambtsgebied zich uitstrekt over Denemarken, Finland, Zweden en Noorwegen. Deze nieuwe vertegenwoordiging is een belangrijke schakel in de structurele contacten met deze landen. De diplomatiek vertegenwoordiger heeft via meerdere werkbezoeken een netwerk op hoog niveau kunnen uitbouwen binnen het ambtsgebied. Eind 2022 brengt de minister-president een werkbezoek aan Finland om de Noordstrategie kracht bij te zetten en hij zal daarbij een beroep doen op de diplomatieke vertegenwoordiging.

De vertegenwoordiging verzamelt expertise over thema's die voor Vlaanderen beleidsmatig van belang zijn. Zij verhoogt ook de zichtbaarheid van Vlaanderen in de Scandinavische landen en zet de Vlaamse expertise in de kijker. Belangrijk om op te merken is dat er een sterke wederzijdse interesse is. De nieuwe post helpt ook om met de Scandinavische partners van gedachten te wisselen over onderwerpen op Europees vlak.

De opening en de werking van de nieuwe post in Denemarken ervaart de minister-president als zeer positief.

3.13. Samenwerking met Quebec

Tijdens een vergadering van de Vaste Gemengde Commissie in het voorjaar van 2021 werd een nieuw samenwerkingsprogramma 2021-2023 tussen Quebec en Vlaanderen ondertekend, dat in principe loopt tot december 2023. Inhoudelijk gaat het om zeven gezamenlijke projecten rond cultuur, innovatie en milieu. Door de coronapandemie heeft een deel daarvan echter vertraging opgelopen. De volgende vergadering van de Vaste Gemengde Commissie vindt plaats tijdens het tweede semester van 2023 in Quebec.

De diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen in de Verenigde Staten plant nog een reis naar Quebec, waarbij samenwerkingsmogelijkheden worden verkend.

3.14. Efficiëntieverhogingen bij FIT

Voor FIT gaat het in 2023 om een vermindering van 38.000 euro op de operationele werking en 104.000 euro op de personeelskosten. Die vermindering vangt het agentschap op binnen de interne werking. De stijging van de energiekosten wordt evenwel opgevangen door een eenmalige verhoging van de werkingsdotatie.

3.15. Wereldexpo in Osaka

Op de vraag van Joris Nachtergaele over de wereldexpo antwoordt de minister-president dat hij op het Overlegcomité van 2 februari 2022 namens de Vlaamse Regering principieel instemde met de deelname van België aan de Universele Wereldtentoonstelling die in de Japanse stad Osaka plaatsvindt van 13 april 2025 tot 13 oktober 2025.

Omdat een deelname aan wereldtentoonstellingen enkel mogelijk is voor landen neemt Vlaanderen hieraan deel binnen een Belgische context. Als gevolg van de expo in Dubai heeft de minister-president, ook op het Overlegcomité, zijn onvrede geuit over het resultaat in Dubai. Er is afgesproken dat de verschillende entiteiten een grotere autonomie krijgen om, binnen een horizontale omkadering en binnen

een eigen welomschreven ruimte, volwaardig uiting te geven aan de eigen troeven en prioriteiten. Het is nu zaak om erover te waken dat deze afspraken ook echt worden vertaald naar een nieuwe aanpak en men in Osaka een paviljoen kan bezoeken dat Vlaanderen presenteert als state-of-the-artregio en niet alleen verwijst naar de Vlaamse – weliswaar excellente – bieren en pralines.

Een samenwerkingsprotocol uit 2017 regelt de manier waarop de gemeenschappelijke deelname van België en van de gewesten en gemeenschappen wordt georganiseerd. Vlaanderen staat volgens de afspraken in die samenwerkingsovereenkomst in voor 21 procent van het bedrag. Het budget werd momenteel indicatief vastgepind op 17,7 miljoen euro (evenwel geïndexeerd op basis van de prijzen van 2021). Om die reden werd in de begroting 2023 al een bedrag van 1 miljoen euro ingeschreven als eerste schijf in de opbouw naar de totale Vlaamse financiële bijdrage van dit project.

3.16. Ratificatie van handelsakkoorden

De minister-president bevestigt aan Philippe Muyters dat sommige akkoorden op Belgisch niveau moeilijk geratificeerd geraken omdat Wallonië en Brussel achterophinken in de behandeling van de dossiers. Hij verwijst naar zijn antwoord op een schriftelijke vraag van 13 juli 2022 (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 401, aan minister Jan Jambon).

De minister-president betreurt dit en het is des te jammer in een context waar er in Europa net een hernieuwd elan wordt gegeven aan de handelsagenda van de EU, vanuit het besef dat deze handelsakkoorden belangrijk zijn voor de diversificatie van de handelsstromen. Voor Vlaanderen, met zijn open economie, zijn internationale handel en investeringen is dat een economische levensader. Het belang valt dan ook niet te overschatten.

Vanuit Vlaanderen worden de aandacht voor een offensieve handelsagenda en voor de implementatie van handelsakkoorden naar voren geschoven bij de intra-Belgische besprekingen over het voorzitterschap. De minister-president hoopt dat de context van het EU-voorzitterschap de geesten ook doet rijpen ten zuiden van de taalgrens. Voor sommige akkoorden wordt het ook steeds moeilijker voor de federale diplomatie om te moeten verantwoorden waarom België als enige lidstaat achterblijft met de ratificatie.

3.17. Interfederaal screeningsmechanisme

Op 2 juni 2022 kwam in het Overlegcomité een akkoord tot stand over een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot het invoeren van een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen. De minister-president heeft dat toegelicht in zijn antwoord op drie vragen om uitleg in de vergadering van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie van 21 juni 2022 (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 3227, 3233 en 3273).

Eind oktober heeft de Raad van State zijn advies afgeleverd en hebben ook een aantal federale veiligheidsinstanties nog bijkomende adviezen bezorgd aan het kabinet van federaal minister van Economie en Werk Pierre-Yves Dermagne. Als gevolg daarvan was er een aangepast tekstvoorstel waarover interfederaal overleg plaatsgevonden heeft. Naast een aantal wijzigingen om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad van State, werden nog een aantal andere aanpassingen voorgesteld door het kabinet-Dermagne. Aangezien die nieuwe voorstellen afwijken van het eerdere akkoord op het Overlegcomité wordt de discussie voortgezet op het Overlegcomité van eind november.

Als er een akkoord is op het Overlegcomité wordt het samenwerkingsakkoord overeenkomstig de procedure voor wetgevende samenwerkingsakkoorden door de parlementen goedgekeurd, dus ook door het Vlaams Parlement.

3.18. Begrotingsartikel Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden

Op het begrotingsartikel SA0-1SNA2ID-WT – Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden (p. 44-45) kunnen allerlei initiatieven aangerekend worden in het kader van de uitvoering van het Vlaamse Buitenlands Beleid. Enerzijds zijn er weerkerende, structurele financieringen. Die middelen worden onder meer aangewend om lidmaatschapsbijdragen bij verschillende organisaties te financieren. De bijdrages aan de UNESCO- en IAO-Trustfondsen en de subsidies aan personen voor stages bij internationale organisaties worden aangerekend op dit artikel.

Verder kunnen op dit begrotingsartikel in kwestie ad-hocsubsidies aangerekend worden, die in principe elk begrotingsjaar anders ingevuld kunnen worden. Hierover kan de minister-president enkel na afloop rapporteren aan het Vlaams Parlement.

3.19. Humanitaire acties en droogte in de hoorn van Afrika

De eerste vraag van Staf Aerts ging over de humanitaire acties voor hongersnood en droogte in de Hoorn van Afrika.

De minister-president heeft akte genomen van de resolutie die door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement op 5 oktober 2022 is aangenomen (*Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1362/3*). Hij bedankt de parlementsleden om de aandacht te vestigen op deze precaire situatie, des te meer omdat voedselzekerheid en voedselveiligheid ook een Vlaams aandachtspunt zijn.

In het budget voor 2022 verloopt de inbreng van Vlaanderen via een bijdrage aan het CERF, het Central Emergency Response Fund. Het CERF maakte dit jaar middelen vrij voor onder andere Kenia, Ethiopië en Somalië. Ter uitvoering van de resolutie bekijkt de minister-president hoe hij de beschikbare middelen kan inzetten in lijn met de diverse prioriteiten.

Voor 2022 spendeerde Vlaanderen 1,479 miljoen euro aan humanitaire actie. Het merendeel van dat bedrag, namelijk 1,079 miljoen euro, is voor structurele acties, waaronder een jaarlijkse bijdrage van 600.000 euro aan het CERF. In 2023 voorziet Vlaanderen ook in 479.000 euro voor een initiatief in het kader van rampenpreventie en paraatheid in Mozambique, een driejarig project. De diensten starten eind 2022 met de voorbereiding van dit dossier via het onderzoeken van diverse pistes.

Daarnaast is er jaarlijks 400.000 euro van het budget humanitaire actie bestemd voor ad-hocfinanciering, om te kunnen inspelen op acute rampen. Dit jaar werden twee dossiers gefinancierd van Rode Kruis Vlaanderen, met name voor de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en van de overstromingen in Zuid-Afrika.

Naast deze middelen in de vaste begroting kan er ook jaarlijks 200.000 euro voorzien worden op het variabele krediet voor een ad-hocdossier. Op die manier zal het dossier Safe Surgery in Senegal van Mercy Ships gefinancierd worden.

3.20. Ontwikkelingssamenwerking in Marokko, Malawi en Mozambique

De minister-president bevestigt dat de twee recent goedgekeurde pilootprojecten voor Marokko nieuwe projecten zijn die passen in de nieuwe samenwerking met Marokko. De vastleggingskredieten hiervoor kwamen in 2022 vrij aangezien de landenstrategienota met Zuid-Afrika in 2021 afliep.

Hij antwoordt op de vraag van Karin Brouwers dat op dit moment de noodzakelijke voorbereidingen worden getroffen opdat de projecten vanaf 1 januari 2023 kunnen opstarten. Adelphi gaat tot 1 januari op zoek naar een lokale incubator van waaruit de bedrijfsdiensten voor startende bedrijven kunnen worden opgezet en VITO zal een administratieve overeenkomst afsluiten met Masen over de energiebeheersystemen voor microgrids.

De landenstrategie 2024-2028, een vraag van Staf Aerts, is gericht op jobcreatie en op de uitwisseling van technologie in de groene economie. Ze wordt uitgewerkt in nauwe samenwerking met de Marokkaanse overheid, de belangrijkste stakeholder. Vlaanderen brengt de andere stakeholders in deze nichesectoren in kaart op basis van een gerichte stakeholdersconsultatie, zowel in Vlaanderen als in Marokko. Hierbij gaat bijzondere aandacht naar de lokale private sector, met name kmo's die actief zijn in Marokko.

Voor Malawi verloopt het traject voor de nieuwe landenstrategie als volgt. De externe tussentijdse evaluatie van de vorige landenstrategienota werd dit jaar afgerond. Vervolgens werd er dit jaar een stakeholdersconsultatie gehouden over de aanbevelingen van deze evaluatie en over de prioriteiten en behoeften voor de komende jaren, rekening houdend met de beleidsplannen van Malawi. Recent was er een bilaterale consultatie tussen de Vlaamse en de Malawische overheid om de krijtlijnen van de nieuwe landenstrategienota te bepalen. Dat wordt nu verder uitgewerkt. Het proces wordt in 2023 gefinaliseerd met de goedkeuring van de nieuwe strategie door de Vlaamse Regering.

Staf Aerts had ook een vraag over Mozambique, en de afstemming met de federale strategie. Vlaanderen kijkt voor zijn acties uiteraard ook naar samenwerking en afstemming met andere actieve actoren. De Federale Regering is daar een van. In Maputo zijn vertegenwoordigers van Vlaanderen, van de federale overheid en van het Belgische Ontwikkelingsagentschap Enabel gehuisvest in hetzelfde gebouw. Dat faciliteert de coördinatievergaderingen over ontwikkelingssamenwerking tussen deze actoren, die regelmatig plaatsvinden op de post ter plaatse.

Vlaanderen en Enabel werken nauw samen. Zo informeren beide partners elkaar over het landenprogramma Mozambique, zonder dat dat evenwel een voorafgaand overleg over afstemming op elkaars programma impliceert. De federale en de Vlaamse overheid concentreren zich immers op andere domeinen. Verder voert Enabel het Vlaamse programma uit. Daarover zijn er regelmatig formele en informele contacten tussen Enabel en Vlaamse vertegenwoordigers in Maputo, en ook tussen beide hoofdkantoren in Brussel.

De website van de FOD Ontwikkelingssamenwerking geeft duidelijk aan dat Mozambique een partnerland is van de Vlaamse overheid en dat de Vlaamse hulp op de gezondheidszorgsector is gericht. De tekst op de website van de FOD geeft momenteel echter onvoldoende weer dat het project in deze sector door Vlaanderen gefinancierd wordt.

3.21. Wapenhandel

De dienst Controle Strategische Goederen blijft inzetten op een optimale samenwerking met de douane via opleidingen en periodieke overlegmomenten. Een ontwerp van memorandum met afspraken over samenwerking rond doorvoercontrole ligt ter bespreking voor. Hetzelfde geldt voor de richtsnoeren voor de logistieke sector. De onderlinge communicatie hierover is bezig.

Systematische outreach ten aanzien van de logistieke sector en de douane is en blijft een grote focus van de dienst Controle Strategische Goederen.

Wat de dualusedoorvoer betreft, waren er geen aanbevelingen van het Vlaams Vredesinstituut. De doorvoer van dualusegoederen kan enkel onder vergunningsplicht geplaatst worden in het geval van potentieel eindgebruik voor een massavernietigingswapenprogramma, een ballistisch raketprogramma, of voor militair gebruik in een land onder wapenembargo.

Met betrekking tot de aanbevelingen van het Vlaams Vredesinstituut over de controle op de handel in biologische en chemische dualuseproducten stipt de minister-president vier elementen aan. Ten eerste worden de mogelijkheden, noodzaak en wenselijkheid van het creëren van een decretaal dualusekader verder onderzocht, maar dat is geen kortetermijndoel. Ook de mogelijkheden voor administratieve sancties, zowel binnen als buiten een potentieel decretaal dualusekader, worden onderzocht. Ten tweede is de handhaving en sanctionering voor overtredingen op de dualuseregelgeving in de eerste plaats een bevoegdheid van de federale Administratie voor Douane en Accijnzen. Het eventuele bestaan van lacunes in de federale regelgeving moet dus opgelost worden door federale regelgeving. Ten derde blijft de dienst inzetten op nauwe samenwerking met de federale douane-, veiligheids-, inlichtingen-, opsporings- en vervolgingsdiensten. In de praktijk verloopt dit op vele vlakken naar wens. Een formeel samenwerkingsakkoord wordt niet in alle gevallen als noodzakelijk ervaren om optimaal te kunnen samenwerken. Tot slot blijft de dienst Controle Strategische Goederen inzetten op outreach en bewustmaking, onder andere naar kennisinstellingen en hun spin-offs.

Het Wapenhandeldecreet werd in 2017 grondig geoptimaliseerd. Het is goed om de wetgeving op geregelde tijdstippen tegen het licht te houden om tekortkomingen te remediëren en in lijn te brengen met relevante ontwikkelingen. Op dit moment is er heel wat in beweging op het vlak van defensie en defensiegerelateerde industrie. De administratie volgt dit op met het oog op de potentiële impact op de controle van de wapenhandel. Momenteel zijn er geen concrete plannen voor een decretale wijziging.

Het Europese juridische en administratieve kader bleef vrijwel ongewijzigd in 2021. De enige vernieuwing is de actualisatie van de Europese Vuurwapenrichtlijn. Het ging in grote mate om een herschikking van de richtlijn uit 1991 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens. Dat vereiste geen aanpassingen aan het Wapenhandeldecreet.

De dienst Controle Strategische Goederen heeft de andere deelstaten niet betrokken bij de aanvraag tot toegang tot het Centraal Wapenregister.

3.22. Strategische autonomie

In de context van Europese afhankelijkheid van derde landen voor de aanvoer van essentiële producten, grondstoffen en diensten wint de idee van open strategische autonomie van de Europese Unie en haar industrie aan belang. Het begrip open strategische autonomie krijgt binnen een Europees kader vele invullingen, van onder meer een geopolitieke invulling tot een economische.

Op Europees niveau worden er intussen al tal van initiatieven gelanceerd met het oog op een efficiëntere positionering van deze open strategische autonomie zoals het kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen. Uiteraard volgen de diensten van de minister-president al deze initiatieven en instrumenten nauwgezet en geven ze ze mee vorm.

De Vlaamse Regering steunt de Europese Commissie in haar aspiratie tot het bereiken van strategische autonomie met behoud van een open economie. Open strategische autonomie is een concept dat relevant is voor elk deel van de waardeketen. De Vlaamse Regering is van oordeel dat het niet enkel belangrijk is

om de afhankelijkheid te verminderen, maar ook om de eigen competitiviteit verder te versterken. De strategische autonomie mag niet vervallen in protectionisme.

3.23. Meer regionale statistieken

De Vlaamse overheid besteedt veel aandacht aan regionale statistieken. Zo organiseerde de Vlaamse Statistische Autoriteit op 10 mei 2022 een internationale studiedag over dit thema. Daarnaast vergelijkt het dashboard 'Vlaanderen Vergeleken' de situatie van het Vlaamse Gewest met vergelijkbare EU-regio's voor een aantal belangrijke kerncijfers.

De VSA werkt ook intensief samen met buitenlandse partners rond regionale statistieken. In samenwerking met het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek en enkele Duitse statistiekbureaus verleent de VSA medewerking aan het project 'Verkenning organisatie grensstatistieken'. Het doel van dat project is een concreet voorstel uit te werken over hoe de verzameling en het beschikbaar stellen van grensoverschrijdende data op duurzame wijze georganiseerd kan worden.

Voor Eurostat treedt de VSA op als coördinerend orgaan voor de aanlevering van data in het kader van Urban Audit, een verzameling van kwantitatieve informatie over de levenskwaliteit in Europese steden. Met betrekking tot de OESO coördineerde de VSA, onder de auspiciën van het Belgische statistiekbureau, de Vlaamse invulling van de OESO Regional Questionnaire in februari 2022.

3.24. Totstandkoming van Europese richtlijnen

Wekelijks worden de nieuwe voorstellen en initiatieven van de Europese Commissie in een overzicht bezorgd aan de Vlaamse attachés. De attachés zorgen ervoor dat de Vlaamse belangen zoveel mogelijk geïntegreerd worden in het Belgische standpunt. Zo kunnen de Vlaamse belangen naar voren geschoven worden tijdens de besprekingen van de voorstellen van richtlijnen in de Raad van de EU.

Na publicatie van een richtlijn waar Vlaanderen voor bevoegd is, wordt een omzettingdossier geopend. De omzetting van de richtlijn wordt opgenomen door het inhoudelijk bevoegde beleidsdomein. Elke minister is verantwoordelijk voor de richtlijnen die onder zijn of haar bevoegdheid vallen. De opvolging en coördinatie van de omzettingen gebeurt centraal door de administratie van de minister-president.

Een soortgelijke procedure vindt plaats voor inbreukdossiers. Waar dat opportuun is, wordt ingezet op een goede informele dialoog tussen de Europese Commissie en Vlaanderen. Maandelijks wordt er gerapporteerd over de lopende omzettingen en inbreukdossiers in de vorm van een mededeling genaamd 'Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU)'. Op 25 november komt er een nieuwe mededeling.

3.25. Faciliteit voor Herstel en Veerkracht

Eind juni 2022 werd het definitieve subsidiebedrag bekend waarop België in het kader van RRF kan rekenen, namelijk 4,52 miljard euro, in plaats van het initiële bedrag van 5,92 miljard euro, bevestigt de minister-president aan Karin Brouwers. Dat is een vermindering van ongeveer 24 procent.

Op het Overlegcomité werd nog geen akkoord bereikt over de verdeling van dat bedrag tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten. Het is voor de minister-president duidelijk dat het Vlaamse aandeel niet kan dalen. Uitgaande van een lineaire vermindering zou Vlaanderen op 530 miljoen euro minder budget kunnen rekenen. De huidige hypothese, namelijk een lineaire vermindering van de

bedragen die elke overheid ontvangt volgens de eerder vastgestelde procentuele verdeelsleutel, moet nog worden bevestigd door een toekomstig Overlegcomité.

De belangrijkste focus ligt momenteel op het indienen van de eerste betaalaanvraag.

Wat gebeurt er als de doelen niet worden gehaald? Hierover worden binnen het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de gemeenschappen en gewesten afspraken gemaakt. De Vlaamse Regering besliste op 15 juli 2022 het ontwerp van samenwerkingsakkoord betreffende de herstel- en veerkrachtfaciliteit goed te keuren, zodat vervolgens ook het verdere (wetgevend) proces doorgang kan vinden. Dit samenwerkingsakkoord is dus in opmaak, en zal ondertekend worden voor de indiening van de eerste betaalaanvraag.

Het budget voor de eerste betalingsschijf van België, opgenomen in de Operationele Regelingen, is 973.994.000 euro; dit bedrag moet echter nog met 13 procent worden verlaagd voor de vereffening van de prefinanciering. Dit geeft een nettobedrag van 847.374.780 euro. Het aandeel van Vlaanderen daarin is circa 322 miljoen euro, namelijk 38 procent van dit nettobedrag. Bij het indienen van de eerste betalingsaanvraag, waarvan momenteel wordt voorzien dat dit op het einde van het jaar zal gebeuren, beschikt de Europese Commissie in principe over twee maanden om het dossier te beoordelen en om bijkomende informatie op te vragen. Dat betekent dat bij een positieve beoordeling de bedragen in het voorjaar van 2023 worden verwacht.

3.26. Samenwerking met Chili

De laatste twee jaar zijn er opnieuw intensieve contacten tussen beide partners. Zo heeft Vlaanderen nauwe contacten met de Chileense ambassade in Brussel en sloten het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, het Vlaams Instituut voor de Zee en de Port of Antwerp-Bruges een Memorandum of Understanding met de Chileense overheid.

Daarnaast hebben het Chileense Agentschap voor Internationale Samenwerking en Ontwikkeling en de Chileense Economische Ontwikkelingsmaatschappij aangegeven de samenwerking met Vlaanderen te willen intensiveren. De minister-president kan dit enkel maar aanmoedigen. Net als in Vlaanderen spelen ook in Chili de kmo's een belangrijke economische rol. De meerwaarde voor Vlaanderen bestaat uit de verschillende win-winsituaties die ontstaan door samenwerking, onder meer in economie, wetenschappen, digitale transformatie, welzijn, cultuur en duurzame ontwikkeling.

3.27. Summit of the Future

De Summit of the Future is uitgesteld naar september 2024 en beoogt de aanname van een 'Pact for the Future'. Een 'high-level' adviesraad inzake effectief multilateralisme, aangeduid door de secretaris-generaal van de VN, presenteert begin 2023 een rapport met aanbevelingen om de mondiale governance te versterken. Dat zal als input dienen voor de onderhandelingen over de Summit of the Future. De diensten van de minister-president houden dit op de radar om invulling te geven aan een standpuntbepaling hierover.

3.28. Raad van Europa

In 2021 bedroeg de bijdrage van Vlaanderen aan de Raad van Europa ongeveer 1,28 miljoen euro. Een groot deel van die financiering betreft de jaarlijkse verplichte bijdragen aan partiële akkoorden, zoals Eurimages, het Jeugdfonds, het partieel akkoord Sport en het Europees Centrum voor Levende Talen.

De vierde top van de staatshoofden van de Raad van Europa op 16 en 17 mei 2023 in Reykjavik zal zich buigen over de toekomst van de organisatie en de plaats van de Raad binnen de Europese architectuur. Dat zal ook het startschot zijn voor een reflectie over een nieuwe vierjarige cyclus (2024-2027) waarbij programmatische en budgettaire keuzes gemaakt moeten worden.

3.29. Mensenrechten en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De onderhandelingen over de 'Corporate Sustainability Due Diligence'-richtlijn lopen, zowel binnen de Raadswerkgroep op Europees niveau, in het Europees Parlement als in intra-Belgisch verband om tot een Belgische positie te komen. Het Tsjechische voorzitterschap mikt erop om de onderhandelingen af te ronden begin december. Na de besprekingen in het Europees Parlement starten de triloogvergaderingen. Er bestaan verschillende zienswijzen over deze thematiek, zowel binnen Europa als binnen België, wat een uitdaging is om tot een gedragen positie te komen. Vlaanderen steunt de aandacht voor dit thema; tegelijkertijd is het cruciaal om rechtszekerheid en een gelijk speelveld na te streven. Ook moeten de kmo's buiten het toepassingsgebied blijven, mogen ze geen indirecte lasten ondervinden en kan er enkel een inspanningsverbintenis worden gevraagd van bedrijven.

Over het VN-verdrag inzake due diligence is het voor de EU en voor individuele lidstaten te vroeg om inhoudelijke uitspraken te doen. Vlaanderen streeft naar een toekomstige Europese deelname aan de onderhandelingen.

Vlaanderen volgt daarnaast ook actief de werkzaamheden in het TruStone-sectorconvenant op, dat betere arbeidsrechten in de natuursteensector nastreeft. Zo werd er een natuursteenstrategie ontwikkeld voor de provincie Rajasthan in India.

Ook via de samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie draagt Vlaanderen bij aan de realisatie van arbeidsrechten. Voor handel verwijst de minister graag naar het resultaat van het IAO-project over inclusieve handel. De Labour Provisions in Trade Agreements Hub, mee gefinancierd door Vlaanderen en de Europese Commissie, zorgt voor een tekstcompilatie van arbeidsbepalingen in meer dan honderd bi- en plurilaterale handelsovereenkomsten, die ongeveer 140 economieën vertegenwoordigen. Dat maakt een benchmark van arbeidsbepalingen mogelijk.

Voor het opsporen en berechten van schuldigen van mensenrechtenschendingen in Oekraïne verwijst de minister-president Karin Brouwers naar het federale niveau. Hij benadrukt dat Vlaanderen wel degelijk focust op mensenrechten in zijn buitenlands beleid. Bij internationale contacten probeert de minister-president stevast, waar relevant, de mensenrechten te bespreken, en ook bij subsidietoekenning is er aandacht voor mensenrechten.

Voor de vraag over Qatar verwijst de minister-president naar het antwoord dat hij op 8 november 2022 in deze commissie gaf naar aanleiding van de vraag om uitleg van Annick Lambrecht over het sensibiliseren rond de mensenrechten in Qatar (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 506). Hij haalde toen onder meer de steun aan de Internationale Arbeidsorganisatie aan en besprak de aangehaalde internationale en Europese hefboomen. Op de rol van FIT inzake maatschappelijk verantwoord internationaal ondernemen komt de minister-president nog terug.

3.30. Hervorming van de WTO

De kwestie van de hervorming van de WTO is breed en omvat vele facetten van het werk van de WTO. De hervormingskwestie is de afgelopen jaren in een stroomversnelling geraakt.

Op de twaalfde ministeriële conferentie van de WTO zijn de WTO-leden voor het eerst overeengekomen om een uitgebreide evaluatie van de WTO-functies uit te voeren, om ervoor te zorgen dat de organisatie in staat is effectiever te reageren op de uitdagingen waarmee het multilaterale handelssysteem wordt geconfronteerd.

De ministers kwamen overeen de uitdagingen waarmee de WTO wordt geconfronteerd aan te pakken en de goede werking van de WTO te waarborgen. Het werk wordt uitgevoerd via de Algemene Raad van de WTO en zijn hulporganen, en de besluiten worden voorgelegd aan de volgende ministeriële conferentie.

Wat geschillenbeslechting betreft, erkenden de ministers het belang en de urgentie van het aanpakken van uitdagingen. Ook erkenden ze de bezorgdheden met betrekking tot het geschillenbeslechtingssysteem, met inbegrip van de bezorgdheden over de beroepsinstantie, en van het voortzetten van de besprekingen met het oog op een volledig en goed functionerend systeem voor geschillenbeslechting dat toegankelijk is voor alle leden tegen 2024.

De ontwikkelende landen vinden het hoog tijd dat de WTO toont dat ze er is om hen, via handelsintegratie en toekenning van handelsprivileges, bij te staan op het pad naar economische ontwikkeling. Een WTO-hervorming zou ervoor moeten zorgen dat al de instrumenten in dienst staan van het faciliteren van de handel van de ontwikkelende landen. Rapportage uit Genève toont echter dat men nog ver staat van een eensgezinde visie.

3.31. Internationale persdienst van Belga

Concreet hanteert Belga twee opties voor de Engelstalige feed. Ofwel vertaalt men eigen bestaande Franse of Nederlandstalige berichtgeving naar het Engels, ofwel maakt de redactie Engelstalige nieuwsberichten 'from scratch' die op hun beurt dan weer een Nederlandstalige of Franse bewerking krijgen indien relevant, wat in principe dagelijks gebeurt.

De Duitse berichtgeving gebeurt wekelijks via een nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief maakt een redacteur een selectie van het meest relevante nieuws dat hij vertaalt naar het Duits voor de Duitstalige nieuwsmedia en de Duitstalige persagentschappen DPA en APA.

3.32. Internationale klimaatfinanciering

Op de vraag van Karin Brouwers over internationale klimaatfinanciering antwoordt de minister-president dat de Vlaamse Regering op 10 november 2022 formeel haar goedkeuring gaf aan de intra-Belgische lastenverdeling van de internationale klimaatfinanciering. Concreet is beslist om de Vlaamse IKF-bijdrage retroactief vanaf 2021 te verhogen met een miljoen euro per jaar. Dat bedrag komt bovenop de jaarlijkse IKF-bijdrage van gemiddeld 14,5 miljoen euro.

3.33. Versterking van de gezondheidscapaciteit

Hoe kan Vlaanderen bijdragen aan de versterking van de gezondheidscapaciteit via vaccins? Tijdens de levering van vaccins aan Mozambique in 2021 is gebleken dat dit een erg complexe procedure is met belangrijke logistieke en juridische uitdagingen. In de toekomst laat Vlaanderen dat daarom het best over aan de COVAX-coalitie en het daartoe behorende Partnerschap voor Toelevering van COVID-19-vaccins.

Vlaanderen zal in de eerste plaats verder blijven inzetten op de ondersteuning van partnerland Mozambique. Het vergroten van de gezondheidscrisisparaatheid is een belangrijk thema in de lopende strategienota 2021-25. In dat kader ondersteunt Vlaanderen nationale en lokale initiatieven om toekomstige pandemieën te

vermijden en beter te beheersen. Daarnaast zet het qua gezondheidszorg op multilateraal vlak de steun aan het speciale VN-Programma voor Onderzoek, Productontwikkeling en Onderzoekstraining voort voor de volgende vier jaar.

Ook is de minister-president trots dat de reguliere en projectmatige financiering van de Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen geresulteerd heeft in de opbouw van internationaal erkende expertise. Zij helpen Vlaanderen om zijn al prominente internationale plaats in de wereld van onderzoek, ontwikkeling en productie van innovatieve ziektebestrijdingstechnologieën verder te verstevigen. Op die manier levert Vlaanderen een belangrijke bijdrage tot een gezondere wereld.

3.34. Science & Technology Offices

De minister-president had aan Karl Vanlouwe al meegedeeld dat er tien nieuwe Science & Technology Offices komen, maar Karin Brouwers vroeg in dat verband naar een evaluatie.

De tien Science & Technology Offices zijn volledig operationeel en structureel geïntegreerd in de werking van FIT. De resultaten hiervan zijn zichtbaar in investeringsdossiers waar nu meer bedrijven worden aangesproken in specifieke technologiedomeinen. Doordat de technologieattachés de specifieke technische kennis hebben, kan er meer in de diepte worden gewerkt en worden de sterktes van Vlaanderen beter naar voren gebracht, wat zich ook vertaalt in meer technologiebedrijven die worden aangesproken.

Ook de exporterende technologiebedrijven van Vlaanderen worden beter geholpen door de diepere lokale marktkennis en het opgebouwde, lokale netwerk van de technologieattachés. Zij werken daarvoor nauw samen met de andere collega's van FIT in binnen- en buitenland. Tot slot uit zich dat ook via ondersteuning bij overleg met overheden uit regio's over specifieke thema's zoals waterstof, windenergie, halfgeleiders en biotech.

3.35. Uitvoering resoluties en moties van het Vlaams Parlement

Overeenkomstig de instructies van het Vlaams Parlement hoeft een overzicht van de uitvoering van resoluties en moties niet gevoegd te worden bij de BBT over de begrotingsopmaak, maar wel bij de BBT waarin toelichting gegeven wordt over de beleids- en begrotingsuitvoering, de zogenaamde 'terugblik'. De minister-president zal bijgevolg op de vraag van Karin Brouwers ingaan in de toekomstige BBT over de begrotingsuitvoering 2022.

3.36. Flanders Trainee Programme

De minister-president antwoordt aan Annick Lambrecht dat de herziening van het stagefinancieringsprogramma geagendeerd werd op de ministerraad van 9 september 2022 en online raadpleegbaar is. Het besluit voorziet zowel in technische aanpassingen als efficiëntiewinsten, die het FTP nog gericht inschakelen voor de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering. Meer details staan in de nota aan de Vlaamse Regering.³

3.37. Duurzame internationale handel

FIT heeft een eigen werking inzake maatschappelijk verantwoord internationaal ondernemen.

³ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/?search=Trainee>.

Deze werking is als doelstelling opgenomen in het ondernemingsplan van FIT. Verder werkt FIT onder meer samen met het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken voor de Vlaamse bijdrage aan het tweede Vrijwillig Nationaal Rapport SDG en het Tweede Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten.

DKBUZA is voor de Vlaamse overheid ook de trekker van het dossier rond de Corporate Sustainability Reporting Directive, en het werkt daarvoor samen met alle betrokken diensten, waaronder FIT.

FIT werkt ook samen met het Departement Werk en Sociale Economie, meer bepaald met de dienst MVO Vlaanderen, waarvan het actief de zogenaamde 'Sustatool' promoot. FIT heeft overigens in het kader van de Sustatool de extensie 'SustaTrade' ontwikkeld, een extensie die specifiek werd ontwikkeld om de Vlaamse internationale ondernemer te begeleiden bij zijn inspanningen om zijn bedrijfsvoering te verduurzamen. Deze extensie zal in de loop van 2023 online gaan. De minister-president verwijst opnieuw naar de FIT-publicatie 'Verduurzamen van Internationaal Ondernemen – Aan de slag met de VN Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen ter versterking van uw bedrijfsstrategie', die tot stand kwam met de steun van MVO Vlaanderen.

FIT maakt ook werk van het sensibiliseren van de Vlaamse internationale ondernemer. Hiertoe werd al een webinar met de titel 'De zorgplicht van Vlaamse ondernemingen en hoe internationale richtlijnen een kader kunnen bieden' georganiseerd op 1 juni 2022. Een tweede webinar 'Bedrijven en mensenrechten', waarbij dit thema opnieuw aan bod komt, is gepland op 15 december 2022.

3.38. Werkprogramma van de Europese Commissie

Ook dit jaar omvat het werkprogramma van de Europese Commissie een heel aantal uiterst pertinente en waardevolle initiatieven, antwoordt de minister-president op de vraag van Bart Tommelein. De minister-president vermeldt onder meer de EU-waterstofbank, de Europese handeling inzake kritieke grondstoffen of het pakket ter verdediging van de democratie, allemaal uiterst actuele en EU-brede thema's.

Verder geeft hij aan dat nog veel dossiers van de vorige werkprogramma's nog bezig zijn of nog niet gepubliceerd werden. Het is belangrijk om ook voor die dossiers de juiste opvolging te garanderen en vooruitgang hierin te maken. In dat opzicht is het positief dat de Europese Commissie werk wil maken van 2023, maar het moet wel verenigbaar blijven met vorige werkprogramma's. De diensten van de minister-president hechten hier ook veel belang aan en doen het nodige om de optimale opvolging en behartiging van de Vlaamse belangen te verzekeren.

3.39. Brexit Support Offices

In het plan van de Vlaamse Regering staan vier Brexit Support Offices: Londen, Schotland, Noord-Ierland en een vierde office 'Rest of England'. Het is de bedoeling om twee fysieke kantoren te openen en twee virtuele kantoren, waarbij in deze laatste de opdrachten worden uitgevoerd via aanbesteding.

Voor de fysieke kantoren is de stand van zaken als volgt:

- Londen is volledig 'up and running', met drie personen. De werking is volledig geïntegreerd in het lokale FIT-team. Zij delen ook hetzelfde kantoor;
- Edinburgh (Schotland) wordt op dit moment opgezet, zowel het recruitment als de fysieke locatie. Het team in Edinburgh (posthoofd en assistent) zal rapporteren aan de Vlaamse economische vertegenwoordiger in Londen.

De virtuele kantoren Noord-Ierland en Rest of England worden geoperationaliseerd via een aanbesteding en op projectbasis. Dat zal plaatsvinden in de loop van 2023.

Beide virtuele kantoren worden opgevolgd door de Brexitcoördinator VK (in samenwerking met de Brexitcoördinator Brussel en met de Vlaamse economische vertegenwoordiger in Londen).

3.40. De Vlaamse rol binnen de Wereldorganisatie voor Toerisme

De vraag van Bart Tommelein over de UNWTO is eerder een vraag voor minister Zuhair Demir, bevoegd voor toerisme.

Vlaanderen is sinds 1997 geassocieerd lid van de UNWTO en maakt deel uit van de Algemene Vergadering en de Regionale Commissie voor Europa van deze organisatie. Vlaanderen vertegenwoordigt de Geassocieerde Leden in het Comité Toerisme en Duurzaamheid en het Comité Online Onderwijs (2021-2023). De lidmaatschapsbijdrage aan de Wereldorganisatie voor Toerisme wordt betaald door het agentschap Toerisme Vlaanderen.

De Vlaamse toerismestrategie 'Reizen naar Morgen' is bekend als goede praktijk binnen de organisatie. Toerisme Vlaanderen en de stad Brugge waren in oktober 2021 nog medeorganisator van het zesde UNWTO World Forum on Gastronomy Tourism, dat in Brugge plaatsvond.

3.41. Internationale ontwikkelingsagenda

Voor de Vlaamse bijdragen in het kader van officiële ontwikkelingshulp verwijst de minister-president naar de ODA-databank op de website van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken: <http://www.fdfa.be/ODA>. Daarop is alle informatie raadpleegbaar. De nieuwe vastleggingen vanaf 2023 zullen eveneens worden gepubliceerd via deze databank.

3.42. Verankering internationale ontwikkelingsagenda Vlaanderen

Open Vld had een technische vraag over artikel SA0-1SOA2LB-WT – Verankering internationale ontwikkelingsagenda in Vlaanderen. De fractie vroeg een overzicht van de acties. Vorig jaar werden specifiek de volgende subsidies toegekend:

- aan het Wereldmediahuis om de kennis en bewustwording in Vlaanderen over mondiale problemen te verhogen;
- aan de vzw Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten om steden en gemeenten te ondersteunen die het bevorderen van duurzame ontwikkeling en een internationaal rechtvaardige samenleving tot doel hebben;
- aan Youca om te werken aan mondiale uitdagingen in het kader van de SDG's.

De invulling van het budget van dit jaar is opgenomen in de BBT van de begrotingsuitvoering 2022.

4. Tweede vragenronde

4.1. Tussenkomst van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn apprecieert het dat incidenten met de federale diplomatie consequent worden aangekaart op federaal niveau.

De krachtlijnen van Vlaanderen bij het EU-voorzitterschap zijn genoemd. Vlaanderen moet op de Europese kaart gezet worden en het voorzitterschap is een kans om te tonen dat Vlaanderen volwaardig meespeelt op internationaal vlak. Is er een prioriteitenlijst van doelstellingen die absoluut gehaald moeten worden?

Op de subsidies voor regio's en landen in ontwikkeling heeft het lid kritiek, vooral bij het nut van ondersteunende maatregelen, zeker nu er wordt gesproken over

internationale klimaatfinanciering. Zijn fractie vindt dat vage doelen voor ontwikkelingssamenwerking. Waaraan wordt dat Vlaamse belastinggeld besteed?

Vlaanderen is inderdaad niet bevoegd voor migratie, maar het punt dat het lid naar voren had gebracht, waren de beperkte Vlaamse ontwikkelingsmiddelen en de impact ervan op de migratiestromen.

Op de vraag naar de strategie om de Vlaamse belangen te vrijwaren, was het antwoord van de minister-president dat zijn diensten onderzoek uitvoeren om een kader te creëren. Dat gebeurt in interactie met het federale niveau. Op welk moment in het proces vindt die interactie plaats? Het lid zou eerst het Vlaamse kader uitwerken en pas dan in interactie gaan met de federale overheid.

Op de vragen over Zuid-Afrika heeft het lid geen antwoord gekregen op de vraag over de nodige aandacht voor de Afrikaner cultuur, over de problematiek van de plaasmoorde en de problematiek van de regstellende actie. Hij wil weten in welke mate de minister-president van plan is dit aan te kaarten.

4.2. Tussenkost van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht wil weten of FIT voorstander is van de bindende zorgplichtwetgeving op Europees en/of Belgisch niveau.

5. Repliek van de minister-president

De prioriteitenlijst bestaat volgens minister-president *Jan Jambon* uit vijf doelstellingen. Wat ontwikkelingssamenwerking betreft, stelt de minister-president vast dat hij en de fractie van het lid een andere visie hebben. De minister-president beseft dat het beperkte budget van ontwikkelingssamenwerking de migratiestroom niet kan stoppen, maar daarom niets doen, is voor de minister-president geen optie. Dat geld wordt gebruikt voor pilootprojecten waaruit lessen getrokken kunnen worden voor de toekomst.

Wat de Vlaamse strategische belangen betreft, geeft de minister-president aan dat Europa een kader oplegt voor buitenlandse strategische investeringen in België. Daar doet zich de problematiek van de inlichtingendiensten voor die federaal zijn terwijl Internationale Handel een Vlaamse bevoegdheid is. In het samenwerkingsakkoord dat uitgewerkt wordt, wordt de evaluatie van belangen die geschaad zouden kunnen worden, geregeld.

Een tweede aspect, dat duidelijk geworden is tijdens de covidcrisis, is de internationale handel in strategische goederen. Bij de pandemie bleken mondklappers plotseling een strategisch goed te zijn geworden. De oefening die Vlaanderen nu maakt, is nagaan voor welke goederen de productiecapaciteit in Vlaanderen gehouden moet worden om bij schaarste op de wereldmarkt te vermijden wat er zich heeft voorgedaan bij het begin van de pandemie. De strategische belangen waarover hij sprak, slaan dus op twee vlakken.

Wat de cultuur in Zuid-Afrika betreft, geeft de minister-president aan dat Vlaanderen al lang een samenwerkingsakkoord met Zuid-Afrika heeft, dat verder wordt uitgediept. De plaasmoorde heeft de minister-president wel ter sprake gebracht toen hij in Zuid-Afrika was en toen premier Alan Winde een tegenbezoek heeft gebracht, is dat uitgebreid aan bod gekomen.

Wat de positieve discriminatie betreft, meent de minister-president dat hij zich niet moet bemoeien met het binnenlandse Zuid-Afrikaanse beleid ter zake.

Op de bindende zorgplichtwetgeving is de minister-president ingegaan bij due diligence. Vlaanderen neemt actief deel aan EU-discussies hierover. Het is een belangrijk punt, maar Vlaanderen waakt tegelijkertijd over de impact op de bedrijven, namelijk op de kmo's.

6. Aanvullende vragen

Heeft *Staf Aerts* het goed begrepen dat de middelen voor de hongersnood in de Hoorn van Afrika via een fonds gegaan zijn en niet via het budget van humanitaire actie? Hoe verloopt dat in 2023?

Minister-president *Jan Jambon* zegt dat het ter uitvoering van de resolutie (*Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1362/3*) wordt bekeken.

7. Toelichting door minister Zuhail Demir

Minister *Zuhail Demir* ziet dat in 2022 de toeristische sector eindelijk uit de schaduw van de coronacrisis treedt en dat de bezoekerscijfers opnieuw naar het niveau van 2019 gaan. Dat is bijzonder goed voor de sector.

Met haar relanceplan wil ze de sector voldoende zuurstof geven om de uitdagingen aan te gaan. In het bijzonder wil ze het recht op Vakantie voor iedereen veiligstellen. De voorbije jaren heeft ze bijkomende steun vrijgemaakt voor het sociaal- en jeugdtoerisme om dit recht te vrijwaren. In 2023 zal ze dat opnieuw doen. Door een tussenkomst in de kortingen van sociaal-toeristische partners zorgt ze ervoor dat mensen in armoede ook in tijden van stijgende energieprijzen kunnen blijven genieten van een deugddoende vakantie in eigen land. Daarnaast zullen jeugdverblijven via de besliste verhoging van het budget voor infrastructuurwerken kunnen investeren in een kwalitatief, veilig en energiezuinig vakantieaanbod voor kinderen en jongeren.

Zoals in haar beleids- en begrotingstoelichting (*Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 13-R*) staat, heeft haar toerismebeleid tot doel de positieve kracht van toerisme te versterken, zodat Vlaanderen kan bloeien als een innovatieve, inspirerende en reisbestemming ten bate van de plek, zijn bewoners, ondernemers en bezoekers. Die doelgroepen worden ook maximaal betrokken.

Om dat te bereiken, zet ze in op vier strategische doelstellingen:

- de toeristische actoren actief ondersteunen;
- Vlaanderenbrede verhaallijnen identificeren, ontwikkelen en promoten;
- toerisme ontwikkelen in een geest van duurzaamheid en integrale toegankelijkheid;
- met EventFlanders ervoor zorgen dat internationale evenementen naar Vlaanderen komen en bestaande evenementen worden opgeschaald.

In de BBT staat nog een vijfde strategische doelstelling over de beheersmiddelen van Toerisme Vlaanderen.

7.1. Strategische doelstelling 1: het ondersteunen van toeristische actoren

Een belangrijk element is het logies waarin bezoekers verblijven. De financiële ondersteuning bestaat in 2023 uit 5 miljoen euro logiessubsidies: 1,5 miljoen euro voor de kamer- en terreingebonden logies en 3,5 miljoen euro voor de jeugdverblijven.

2023 is het derde jaar waarin extra financiering voor de jeugdverblijven is voorzien: in 2021 was dit 1 miljoen euro extra, in 2022 2 miljoen euro extra en in 2023 nogmaals 2 miljoen euro, zodat er 5 miljoen euro extra middelen zijn vrijgemaakt op drie jaar tijd.

Ook voor de terreingebonden logies wordt gewerkt aan de kwaliteitsopschaling. In de herfst van 2020 is Toerisme Vlaanderen gestart met een begeleidingstraject 'toeristische kampeerbeleving op terreingebonden logies'. Dat traject loopt nu al enkele jaren en ook in 2023 zijn er nog zes terreingebonden logies die dit traject verder volgen en hierin de laatste stappen zetten.

Naast de ondersteuning voor toeristische logiezen, is er ook ondersteuning voor de andere organisaties waarmee de buitenlandse bezoeker tijdens zijn verblijf in contact komt. Toerisme Vlaanderen maakt die organisaties attent op de bestaande instrumenten en samen met hen bepaalt Toerisme Vlaanderen welke bijkomende verbeterinstrumenten eventueel ontwikkeld moeten worden.

De minister wil haar beslissingen maximaal onderbouwd nemen, op basis van kennis. Het realiseren van beleid is niet mogelijk zonder de samenwerking met alle actoren in de toeristische sector. Ze werkt dan ook aan een transparante en doelgerichte relatie met deze actoren en vraagt concreet aan Toerisme Vlaanderen om in 2023 blijvend in te zetten op zijn corporate communicatie zodat de informatie over de beleidsinstrumenten doorstroomt naar de sector.

7.2. Strategische doelstelling 2: Vlaanderenbrede verhaallijnen identificeren, ontwikkelen en promoten

Toerisme Vlaanderen heeft de opdracht gekregen om zelf een aantal pilootprojecten te ontwikkelen volgens de principes van 'Reizen naar Morgen'. De minister vermeldt de volgende projecten:

- de afronding van het herbestemmingstraject voor het Rubenskasteel in Elewijt, het kasteel van Poeke en het kasteel van Leut, waar in cocreatie de toekomstvisie voor de respectievelijke kastelen is vastgelegd;
- de aanbesteding voor de uitvoering van het masterplan voor de Sint-Godelieveabdij en het Minderbroedersklooster in Brugge;
- het opstellen van een masterplan en businessplan voor het Vlaams Culinaire Centrum in Antwerpen en de Wielerhub in Oudenaarde, in samenwerking met de partners en geïnteresseerden;
- het uitwerken van het projectplan van het project 'Graventoren en Getijdenmolen' in Rupelmonde.

Naast eigen pilootprojecten ondersteunt Toerisme Vlaanderen ook partners in hun ontwikkeling en ook andere overheden. Toerisme Vlaanderen werkt mee aan de selectie van de kandidaten Nationale Parken en Landschapsparken. Het is de bedoeling om die in te bedden in de toeristische lijst, net als in andere landen waar die werkwijze heel veel toeristen genereert. De wandelaars in het Nationaal Park Hoge Kempen boeken bijvoorbeeld vaak iets en zorgen voor omzet bij de middenstand. Verder in de Vlaamse natuur investeren zorgt dus ook voor een economische hefboom.

Toerisme Vlaanderen zal in de loop van 2023 een monitoringsysteem voor de parken ontwikkelen en testen. Een heel belangrijk element in de ontwikkeling en het beheer van parken is immers het beheren van de 'visitor flow' en hiervoor is kennis noodzakelijk.

De erfgoedbeleving in meetinglocaties wordt voortgezet. Voor meetinglocaties zal Vlaanderen het verschil moeten maken met andere regio's door op zijn erfgoed terug te plooiën met zijn unieke beleving.

Naast het ontwikkelen van nieuwe belevingen en het upgraden van bestaande, wordt er promotie gevoerd voor events en belevingen in 2023 om de potentiële recreatieve bezoeker te overtuigen om Vlaanderen te bezoeken: de 'Vlaamse Meesters in Situ' is gelanceerd. De tentoonstelling Bouts in Leuven is gestart, evenals

de topstuktentoonstelling in het MAS. Het Ensorjaar is gestart in Oostende en Antwerpen. Belangrijk voor de Westhoek is het themajaar 'Landschap als getuige', dat in 2023 van start gaat.

In het kader van de promotie van Vlaanderen wordt samengewerkt met verschillende binnenlandse en buitenlandse partijen waarmee Toerisme Vlaanderen belangen deelt zoals de Brussels Airport Company, Brussels Airlines of andere luchtvaartmaatschappijen, of met spoorwegmaatschappijen, bijvoorbeeld voor de nachttrein naar Wenen.

Niet alleen de vrijetijdstoerist moet overtuigd worden, ook de congresstoerist moet aangetrokken worden om naar Vlaanderen te komen. Toerisme Vlaanderen trekt congressen van internationale verenigingen naar Vlaanderen, maar niet elk congres. Het moeten congressen zijn die aansluiten op de eigen toeristische thema's. Minister Zuhail Demir wil Vlaanderen op de kaart zetten als een baanbrekende en innovatieve congres- en eventregio. Op de plekken waar het Vlaamse erfgoed voelbaar is, gaat men samen de toekomst bouwen. Zo creëert men vandaag het erfgoed van morgen.

In 2023 gaat ook extra aandacht naar promotionele campagnes die de link leggen met de thema's duurzaamheid en natuur. Ze verwijst naar de voorstelling en bespreking van het duurzaamheidsplan in deze commissie op 12 juli 2022 (*Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1384/1*).

Mede door corona verwacht de sector de mogelijkheid van kwaliteitsvolle, hybride congres- en eventervaringen in Vlaanderen. Daarom is in samenwerking met Technopolis en Leuven Mindgate de voorbije jaren een state-of-the-art digitaal platform voor hybride congressen en events gebouwd. De hybride congressen winnen aan belang en Vlaanderen wil als innovatieve regio als eerste kunnen uitpakken met zo'n platform.

7.3. Strategische doelstelling 3: toerisme ontwikkelen in een geest van duurzaamheid en integrale toegankelijkheid

Dat Vlaanderen een duurzame bestemming moet zijn, spreekt voor zich. In 2022 is een duurzaamheidsplan opgesteld, met haalbare ambities en concrete acties, dat in deze commissie is voorgesteld, en uitgerold wordt vanaf 2023.

De minister blijft inzetten op 'Iedereen verdient vakantie' door enerzijds te focussen op het vakantieaanbod, zodat er een belevingsaanbod is op maat van iedereen, ook voor mensen met een beperking. Hiervoor is het belangrijk dat er een goede structurele toegankelijkheid is. Anderzijds is er de werking 'Iedereen verdient vakantie', waar de focus ligt op persoonsgebonden drempels die Vlaamse vakantiegangers niet op eigen kracht kunnen overwinnen.

Om te zorgen voor een toegankelijke vakantieketen geeft Toerisme Vlaanderen gericht advies. Specifiek voor mensen die een vakantiedrempel niet zelf kunnen overwinnen, bouwde Toerisme Vlaanderen de voorbije jaren een sterk partnernetwerk 'Iedereen verdient vakantie' uit van meer dan tweeduizend organisaties en ondernemers.

Minister Zuhail Demir is blij dat in 2023 het nieuwe decreet 'Iedereen verdient vakantie' (*Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1261/3*) in uitvoering gaat. Dat zal dan ook de klemtoon zijn voor het werkjaar 2023.

7.4. Strategische doelstelling 4: met EventFlanders ervoor zorgen dat internationale evenementen naar Vlaanderen komen en bestaande evenementen opschalen

EventFlanders heeft als doel internationale evenementen naar Vlaanderen te halen. Uit onderzoek blijkt dat de congresstoeristen veel geld uitgeven in Vlaanderen. EventFlanders moet een Vlaams topevenementenbeleid uitbouwen via het aantrekken en/of ondersteunen van nieuwe en potentiële topevenementen die een meerwaarde zijn voor Vlaanderen.

In 2023 zal minister Zuhal Demir hierop blijven inzetten en werken aan de professionalisering. In dat kader zal de economische calculator voor topevents in gebruik genomen worden. In 2023 wordt het charter voor duurzame events uitgerold en wordt er een inspiratiegids voor deze events gedeeld met de sector.

Naast deze ondersteunende werking, worden er in 2023 enkele topevenementen georganiseerd die dankzij EventFlanders in Vlaanderen plaatsvinden:

- het WK Breaking;
- de Boutstentoonstelling;
- de Topstukkentoonstelling;
- het WK artistieke gymnastiek;
- Stories Unfold.

In 2023 worden ook de voorbereidingen getroffen voor events die voor de komende jaren op de projectlijst staan: het Flanders Technology & Innovation Festival (maart 2024), het EK Wielrennen (september 2024), het WK Gravel (oktober 2024), het Flanders Urban Festival (september 2024) en het Ensorjaar (2024).

Toerisme Vlaanderen promoot Vlaanderen in het buitenland als topregio. In 2023 is daarvoor een budget van 6,9 miljoen euro uitgetrokken. 2,3 miljoen euro wordt besteed aan de thematische campagnes en 1,6 miljoen euro gaat naar specifieke campagnes per land. Voor de kunststedencampagnes en het tv-programma Vlaanderen Vakantieland is telkens ongeveer 1 miljoen euro beschikbaar.

8. Vragen van de leden

8.1. Tussenkomst van Kristof Slagmulder

Kristof Slagmulder zegt dat de toeristische sector sinds corona heropleeft, maar dat men er nog niet is. Toerisme ligt zijn fractie na aan het hart.

De voorbije twee jaar heeft hij gepolst naar het overleg van de toeristische sector met Onderwijs. In het secundair onderwijs was er de vraag om de opleiding van toeristisch professioneel personeel te hervormen. Twee jaar geleden gaf de minister aan dat de behoeften van de sector onderzocht zouden worden. Vorig jaar was er geen antwoord. Wat is de stand van zaken?

De promotie van het merk Vlaanderen blijft uitermate belangrijk. Heel recent is in de commissie Buitenlands Beleid nog de discussie gevoerd dat in heel wat Belgische ambassades Vlaanderen te weinig of zelfs niet aan bod komt of zichtbaar is. Peter De Wilde, topman van Toerisme Vlaanderen en van Onroerend Erfgoed, wees tijdens een symposium over publieksdiplomatie op het feit dat de federale diplomatie actief de Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland aan de kant probeert te schuiven. Welke initiatieven gaat de minister nemen zodat Vlaanderen als toeristische bestemming maximaal gepromoot kan worden via zoveel mogelijk kanalen?

In oktober zei de minister ook dat de Vlaamse vertegenwoordigers die onder Buitenlands Beleid of onder FIT vallen wat meer het onderdeel Toerisme zouden

moeten opnemen om dubbel werk te vermijden, omdat toerisme ook economie is. Wat gaat u daarvoor het komende jaar nog ondernemen en hebt u hierover recent nog met de minister-president gesproken?

In de BBT staat ook dat promotionele acties geïntensifieerd moeten worden. Het lid heeft al eerder de vraag gesteld of dat dan ook via buitenlandse tv-kanalen zal gebeuren zoals de promotie die op televisie gemaakt wordt voor Griekenland of Turkije. Dat zou vrij duur zijn, maar is dat toch niet het proberen waard?

Het Logiesdecreet werd geëvalueerd en bijgestuurd. Hoe zit het met de gratis camperplaatsen en de eventuele vrijstelling van het Logiesdecreet? Wordt daaraan nog iets gewijzigd? Is er daarover recent nog overleg geweest met de sector?

In de BBT staat dat de minister de kampeerondernemers wil blijven steunen via een begeleidingstraject. Wat betekent dat in de praktijk?

Zoals in de BBT aangehaald werd, zal de stijging van de energiekosten zeker een effect hebben op het bestedingsgedrag van de consumenten en op de ondernemers in de toeristische sector. Men spreekt nu al van energietoerisme naar Spanje en Portugal omdat het daar veel goedkoper is. Zowel binnenlandse als buitenlandse toeristen zullen Vlaanderen meer links laten liggen vanwege de hoge kosten. Is de minister van plan bepaalde initiatieven te nemen?

De ondersteuning voor de jeugdverblijven kreeg een update van minister Benjamin Dalle en treedt vanaf 2023 in werking. In welke mate zal de minister dat samen met minister Benjamin Dalle blijven monitoren? Het is cruciaal dat de jeugdverblijven het hoofd boven water kunnen blijven houden.

Wat 'Iedereen verdient vakantie' betreft, wil het lid weten hoe die groep mensen die hiervan gebruikmaakt, samengesteld is. Gaat het om mensen die over de Belgische nationaliteit beschikken? Wat is de verhouding tussen EU-burgers en niet-EU-burgers? De minister kon of wou daarover geen cijfers geven. Als gemeenteraadslid in Denderleeuw heeft het lid ook al vragen daarover gesteld in het OCMW en heeft hij dat overzicht gekregen. Ook in andere gemeenten worden die cijfers meegedeeld. Waarom worden deze cijfers niet meegedeeld?

In het begin van de legislatuur ging Toerisme Vlaanderen onderzoeken welke troeven van Vlaanderen binnen het thema erfgoed als verhaal ontwikkeld kunnen worden. Een van de aanknopingspunten was de Hanze. Het verhaal van de Hanze zou mogelijkheden bieden om het verleden van Vlaanderen te linken met het heden, op het vlak van handel en economie, en om de historische banden met de andere Hanzesteden en -landen te versterken. Wat is de stand van zaken?

In het antwoord op zijn vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2020-21, nr. 2382) over het toeristisch potentieel van historische grafheuvels, had minister Zuhal Demir gezegd te bekijken of er ondersteuning mogelijk was voor de kleinere steden en gemeenten via Toerisme Vlaanderen. Wat is de stand van zaken?

8.2. Tussenkomsst van Cathy Coudyser

Cathy Coudyser ziet in 2022 een duidelijk herstel na corona, maar zegt voorzichtig te blijven vanwege de inflatie en stijgende energiekosten.

Verschillende Europese landen vinden de weg naar Vlaanderen terug. Het binnenlandse toerisme blijft stijgen en ook de Amerikanen vinden opnieuw de weg naar Vlaanderen. Het is goed om de verdere promotie van Vlaanderen op te nemen, niet enkel de reputatie van Vlaanderen, maar ook actief inzetten op het aantrekken van toeristen. Daarvoor zijn ook de nodige middelen op de begroting voorzien.

Er staat veel op stapel en met de middelen van het relanceplan kunnen de acties uitgerold worden op een duurzame manier volgens de principes van 'Reizen naar Morgen'. Het duurzaamheidsplan werd in de commissie Toerisme al toegelicht en krijgt ook een verdere uitrol de komende jaren.

Gezien de moeilijke economische situatie is het goed dat er ingezet wordt op het sociaal toerisme. Met het decreet 'Iedereen verdient vakantie' zullen de sociaal-toeristische ondernemingen en bemiddelingskantoren structureel gesubsidieerd worden vanaf 2023. Ook het netwerk van partners krijgt via de contingenten van 2023 een duw in de rug. Het steunpunt Vakantieparticipatie levert ook mooi werk.

Door het gewijzigde Logiesdecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1028/6), dat ingaat in 2023, worden de jeugdverblijven ingekanteld. Het doel is om kwaliteitsvolle, energiezuinige en brandveilige jeugdverblijven te realiseren. Er is een inhaalbeweging nodig. Er komt daarvoor 5 miljoen euro extra in drie jaar tijd.

Nu de brandveiligheidsnormen bekend zijn, kunnen de individuele uitbaters van jeugdverblijven het best contact opnemen met de brandweer zodat die een attest kan afleveren en de uitbaters van de jeugdverblijven weten welke investeringen ze moeten doen en ze hun kosten kunnen ramen. De subsidies zijn beschikbaar. Het is zaak dat er ramingen komen uit de sector om te zien of dat budget toereikend zal zijn. Heeft de minister aan de sector al zo'n raming gevraagd om de grootteorde te kennen van investeringen die de jeugdverblijven inzake brandveiligheid tussen 2023 en 2025 nodig hebben?

Erfgoedsites zijn belangrijk om vrijetijdstoeristen en congrestoeristen aan te trekken. Toerisme Vlaanderen moet met veel beleidsdomeinen zoals Onroerend Erfgoed, Roerend Erfgoed en Natuur samenwerken. Hoever staat het agentschap met de opmaak van de vereiste masterplannen? Kan de minister een overzicht geven van de tijdelijke invullingen die middelen genereren voor de erfgoedsites?

In de BBT staat dat de opstart van het netwerk van kastelen en tuinen vertraging oploopt. Welke knelpunten moeten weggewerkt worden? Werd het strategische plan voor de uitbouw van een Vlaanderenbreed netwerk van sterke kasteelsites intussen opgeleverd? Kan deze verhaallijn begin 2023 al van start gaan of pas later?

Voor het project 'Vlaamse Meesters in Situ' – opgezet als pilootproject en onder-tussen structureel verankerd – is een budget van 500.000 euro van de relance-middelen gereserveerd. Stappen alle sites die deel uitmaakten van het tijdelijke hefboomproject mee in het vervolgproject? Welke nieuwe sites hebben tot nog toe interesse getoond om tot dit netwerk van bijzondere plekken toe te treden?

EventFlanders is een belangrijk instrument om topevenementen naar Vlaanderen te halen. Hoe verlopen de voorbereidingen van de geplande evenementen in 2023 en 2024? In de BBT worden evenementen opgenomen tot en met 2024. Welke internationale topevenementen heeft EventFlanders voor de periode na 2024 in het vizier?

De werking van EventFlanders wordt verder geprofessionaliseerd via de finalisering van een economische calculator voor topevents, de uitrol van een charter voor duurzame events en een inspiratiegids. Wat is de timing hiervan? Kan de minister de economische calculator verder verduidelijken?

In het kader van het topevenementenbeleid werd een onderzoek gedaan naar de wenselijkheid, haalbaarheid en ambities van samenwerking van een aantal kunstfestivals in West-Vlaanderen: Brugge, Kortrijk, Beaufort en Watou. Werd deze voorstudie opgeleverd en wat zijn de voornaamste conclusies?

8.3. Tussenkost van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele vindt het goed dat de Wielerhub in Oudenaarde, in de abdij van Maagdendale, een belangrijk project voor de streek, in 2023 van start kan gaan. Hij wil graag meer informatie over het concept, de timing enzovoort.

8.4. Tussenkost van Tine Van den Brande

Tine Van den Brande verwijst naar haar vooraf ingediende vragen waarop de minister al een antwoord bezorgd heeft. Ze heeft nog een aantal vragen over de jeugdverblijven.

De jeugdverblijven zorgen ervoor dat kinderen en jongeren kunnen genieten van een vakantie. Het jaarlijkse budget van 1,5 miljoen euro werd verhoogd met twee miljoen euro om vernieuwbouw mogelijk te maken, samen dus 3,5 miljoen euro. Dat bedrag is in 2022 onvoldoende gebleken. Zal dat bedrag voor 2023 volstaan, wetende dat veel jeugdverblijven een inhaalbeweging moeten maken, veel uitbaters onder druk staan, en dat er vragen zijn bij het verdienmodel? Hoe kunnen jeugdverblijven rendabel blijven voor de uitbaters en het verblijf betaalbaar houden voor scholen en jeugdbewegingen?

In 2022 kregen voor een bedrag van 3,5 miljoen euro 104 jeugdverblijven steun, in 2021 waren dat er voor een bedrag van 2,2 miljoen euro 82. In Vlaanderen zijn er in totaal 588 jeugdverblijven, er is dus nog een lange weg af te leggen. De jeugdverblijven werden voor hun investeringen voor 40 procent gesubsidieerd de afgelopen jaren. Door het grote aantal aanvragen werd dat subsidiebedrag teruggebracht tot 22,91 procent per aanvraag. Zo'n 80 procent van de investeringskosten is voor de uitbaters.

Zal het budget van 3,5 miljoen euro in 2023 volstaan, wetende dat het bedrag van 2022 niet volstond en dat de economische situatie van de uitbaters ondertussen veel slechter is? Kan er in 2023 ingegrepen worden als blijkt dat er te weinig middelen zijn? Is er ondertussen duidelijkheid over de twee miljoen euro extra gekoppeld aan het Klimaatfonds? Kan dat budget uit het Klimaatfonds geactiveerd worden?

Er is bezorgdheid bij de uitbaters van de jeugdverblijven over de extra kosten ten gevolge van de terechte verstrenging van de brandveiligheidsnormen. Er is een overgangstermijn van drie jaar. Uitbaters willen nu eerst in energiemaatregelen investeren en duurzaamheid en de brandveiligheid naast zich neerleggen. Zal het lukken om alles rond te krijgen binnen die overgangstermijn van drie jaar?

8.5. Tussenkost van Loes Vandromme

Loes Vandromme zegt dat de pandemie helemaal voorbij lijkt te zijn en ze hoopt dat ook, maar de impact van de coronaperiode op de toeristische sector is niet weg. Het is daarom belangrijk de logiesuitbaters volop te steunen om hun infrastructuur energiezuinig te maken. Er komt een nieuw subsidiebesluit voor de logiessector ter uitvoering van het nieuwe Logiesdecreet, waarop ze later ingaat.

Haar fractie blijft pleiten voor een tweede ronde van het Stimulusprogramma voor toeristische ondernemers, want het aantal ingediende en goed beoordeelde dossiers lag heel wat hoger dan het aantal dat steun ontving. Wil de minister dit overwegen? Wil de minister ook de leefbaarheid van de sector goed monitoren en zo nodig snel schakelen?

Over de uitvoering van het relanceplan Toerisme wil het lid weten wat de stand van zaken is van het Flanders Meeting and Convention Center Antwerp waarvoor de minister 84 miljoen euro voorzien heeft. In antwoord op een schriftelijke vraag

van Karin Brouwers (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 677, aan minister Zuhair Demir) kondigde de minister aan dat er naast de vier uitgewerkte projecten (Corda Arena in Hasselt, Flanders Meeting and Convention Center Antwerp en Vlaams Culinair Centrum in Antwerpen en de nieuwe Wielerhub in Oudenaarde) nog andere mogelijke projecten onderzocht worden. Welke zijn dat, wat is de stand van zaken en hoe is de spreiding?

Bij de bespreking van de decreten voor het jeugdtoerisme, die werden uitgewerkt samen met minister Benjamin Dalle, heeft haar fractie uitdrukkelijk gepleit voor de uitbouw van één loket waar de sector terecht kan met alle vragen over subsidies voor jeugdinfrastructuur. Is het mogelijk om ook deze subsidies te integreren via www.mijnverbouwpremie.be zodat de jeugdverenigingen en jeugdverblijven de bouw- en renovatiepremies tegelijk kunnen aanvragen?

In dat verband komt het lid terug op de vraag om uitleg van Tinne Rombouts (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 107) over de bijkomende 2 miljoen euro uit het Klimaatfonds, te bestemmen voor jeugdlogies. De minister zei dat er meer flexibiliteit gehanteerd zou worden en korter op de bal gespeeld zou worden. Hoe en wanneer zullen die 2 miljoen euro aan subsidies aan de jeugdlogies toegekend worden? En zullen er in 2023-24 nog extra klimaatmiddelen voorzien worden nu de relancemiddelen wegvallen?

De uitvoering van het nieuwe Logiesdecreet zit op schema en de nieuwe uitvoeringsbesluiten zijn bijna klaar. Het uitvoeringsbesluit voor de nieuwe brandveiligheidsnormen wordt een pittige uitdaging voor de meeste jeugdverblijven. Ook al geldt er een overgangperiode van drie jaar, het is zaak de vinger aan de pols te houden. Het aanbod van de kampverblijven moet op peil blijven.

Er zijn heel veel aanvragen voor subsidies. Ze roept de minister op om dat goed te monitoren want de voorziene subsidiebudgetten voor infrastructuurwerken moeten gelijke tred houden met de aanvragen. Door de stijgende bouwkosten zal trouwens in veel gevallen uiteindelijk slechts minder dan twintig procent van de totale bouwkosten gedekt worden.

In het kader van het uitvoeringsbesluit voor de nieuwe logiespremie pleit het lid ervoor om er alles aan te doen om de logiesuitbaters te helpen om de energie- en klimaattransitie te realiseren. Het is zaak de toeristische bedrijven te helpen om minder energie te verbruiken.

Haar fractie is bijzonder tevreden dat de minister voor de uitvoering van het decreet 'Iedereen verdient vakantie' extra middelen heeft voorzien zodat de Rap-op-Stapkantoren voortaan een subsidie ontvangen en dat de minister extra budget vrijmaakt om extra contingenten aan te kopen bij betaalbare logies. Deze budgetten waren niet meteen terug te vinden in de begrotingstabel; worden deze middelen nu al voorzien of pas bij de begrotingsaanpassing in 2023?

Zal Toerisme Vlaanderen het arsenaal aan steuninstrumenten actualiseren en steunmaatregelen ad hoc opnemen in het kader van het actualiseren van het reglementair kader voor het Vlaamse toerismebeleid? Is het de bedoeling die maatregelen op te nemen in het reguliere steunbeleid?

Buitenlandse toeristen overtuigen om Vlaanderen te bezoeken, blijft de belangrijkste opdracht van Toerisme Vlaanderen. In de Westhoek hoopt men dat er nog een extra inspanning wordt geleverd om de Nederlanders te motiveren om op bezoek te komen.

Volgens het lid is het uitwisselen van goede praktijken een goede zaak. In een aantal regio's kijkt men met enige afgunst naar de succesvolle werking van Westtoer en

Visit Limburg. Kan de minister een bemiddelende rol spelen bij het uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden tussen deze provinciale toeristische diensten?

Kan de minister het begeleidingstraject voor kampeerondernemers toelichten en wat is haar beleidsvisie op kampeertoerisme? Is die visie afgestemd met de sector?

Ook het kwaliteitstraject voor erfgoedbeleving in meetinglocaties wordt voortgezet via een legacytraject. Welke criteria gelden er voor dit keurmerk en hoe wordt het gebruikt in de promotie van Vlaanderen als meetingbestemming? Verder wil het lid weten wat de begeleiding concreet inhoudt: financiële steun, promotie, enzovoort. Hoe past de begeleiding in 'Reizen naar Morgen'? En gaat dit legacytraject over hetzelfde traject waarvan sprake is op pagina 15 in de BBT, waar het gaat over de teruggave van kredieten?

In de internationale toerismegemeenschap is Toerisme Vlaanderen een gewaardeerde gesprekspartner. Heeft de minister al actie ondernomen om de internationale aanwezigheid op het vlak van toerisme te stroomlijnen? Ze verwijst naar de schriftelijke vraag van Karin Brouwers (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 498, aan minister Zuhail Demir).

Uit het antwoord op vragen van cd&v bleek dat de minister zal samenwerken met andere beleidsdomeinen, onder andere met Mobiliteit. Het openbaar vervoer kan ingezet worden om het voor toeristen heel wat makkelijker te maken. Dit jaar is het Europees Jaar van het Spoor. Welke initiatieven heeft de minister genomen om toeristen via de trein naar Vlaanderen te lokken?

Over de kastelenstrategie van Toerisme Vlaanderen heeft haar fractie al vaker kritische bedenkingen geuit. Dat is geen kerntaak van een toeristisch overheidsagentschap. Het lid informeert naar de toekomstvisie van het kasteel van Leut en het kasteel van Poeke. Verder vraagt ze naar de stand van zaken van andere dossiers zoals de getijdenmolen in Rupelmonde en het Rubenskasteel in Elewijt. Ten slotte wil ze weten met welke private partners wordt samengewerkt om deze herbestemde erfgoedsites uit te baten.

EventFlanders zal een charter voor duurzame events ontwikkelen. Welke criteria worden gehanteerd?

Urban Sports in Antwerpen wordt gecancelld. Welke plannen heeft de minister met het vrijgekomen budget?

In de BBT Cultuur staat op pagina 65 over EventFlanders: "De mogelijkheden van een hedendaags kunstenfestival worden verder onderzocht." Kan de minister toelichting geven over de resultaten van het onderzoek en de Vlaamse ambities? Volgens het lid is er in Watou heel veel knowhow om zo'n festival waar te maken.

8.6. Tussenkost van Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe citeert uit de BBT: "Het decreet 'Iedereen verdient vakantie' werd in 2018 door het Vlaams Parlement goedgekeurd. Vorig jaar heeft het parlement op mijn voorstel een aantal wijzigingen doorgevoerd aan dit decreet. Het nieuwe kader voor het sociaal toerisme zal nu eindelijk, vanaf 1 januari 2023 van kracht zijn." Maxim Veys heeft voor zijn fractie deelgenomen aan de bespreking in de commissie in het voorjaar van 2022 en er toen al op gewezen dat het geen schoonheidsprijs verdient. Het decreet dat na veel opmerkingen en amendementen in 2018 werd goedgekeurd, zal uiteindelijk in werking treden in 2023, bijna vijf jaar na de eerste goedkeuring in het parlement. Wat is de reden daarvoor?

De kust komt niet veel aan bod in de begroting, hoewel het lid weet dat de minister de kust een warm hart toedraagt. De kust komt in de begroting enkel voor als het gaat over de vereffening van engagementen die werden aangegaan vóór 2012 in het kader van het Kunststedenactieplan, de uitvoering van het derde Kustactieplan en het impulsprogramma Vlaamse Kust. Het lid vraagt om de kust niet te vergeten. Het kusttoerisme is een belangrijke economische motor en zorgt niet alleen voor mooie momenten voor de bezoekers maar ook voor werkgelegenheid.

Het lid vindt het goed dat er in de MICE-sector wordt geïnvesteerd, een sector die het aan de kust moeilijk heeft door de crisis. De MICE-centra zijn belangrijk voor de kust, niet alleen de grote, maar ook de kleine centra die ooit nog met Europese subsidies werden gebouwd. Kan de minister daar ook aandacht aan besteden?

Tot slot heeft het lid twee technische vragen. Op pagina 38 van de BBT staat onder 'werking en toelagen – toerisme – toerisme' wordt ontwikkeld in een geest van duurzaamheid en integrale toegankelijkheid' dat er in de eerste algemene tabel (kredietevolutie) voor het VAK voor 1.395.000 euro compensaties zijn ingeschreven. In de tabel eronder met de inhoudelijke toelichting van de kredietevoluties wordt dat bedrag 1.455.000 euro. Ook de VEK-aanpassing in de tabel van de kredietevolutie van 999.000 euro (andere bijstellingen) wordt 1.670.000 euro in de tabel 'andere bijstellingen (actualisatie van de vereffeningsskalenders)'. Ook bij het begrotingselement 'SF0-1ASQE5WI-WT – werking en toelagen – toerisme – EventFlanders' (pagina 40) lijken de bedragen niet te kloppen. Hij vermoedt dat het om een materiële fout gaat.

8.7. Tussenkoms van Emmily Talpe

Emmily Talpe stelt vast dat het toerisme zich na een woelige periode grotendeels herstelt. In haar stad Ieper ziet ze hoe de toeristische ondernemers zich na een moeilijke periode herpakken. De toeristen keren terug, zowel de Engelsen als de toeristen uit de buurlanden, de nieuwe markt waarop de minister heeft ingezet. Ook in het beleidsplan Toerisme van haar lokaal bestuur wordt de kaart van de buurlanden getrokken. De lokale besturen, de provincies en Vlaanderen moeten de handen in elkaar slaan, stelt ze.

Ze ziet ook nog naweeën van corona. In bepaalde sectoren moeten putten gedempt worden en er is personeelstekort. Er is ook de energiecrisis, de inflatie enzovoort.

De ondernemers willen inspanningen leveren, ook op het gebied van energie, gaande van energie-efficiënte tot het inzetten op duurzame energievoorziening. Toerisme Vlaanderen moet hen daarbij ondersteunen, vindt het lid. Op 24 november organiseerde Toerisme Vlaanderen de inspiratiedag voor logiesuitbaters over rendabel en duurzaam logies uitbaten. Het is zaak de tips en tricks met de sector te delen.

De jeugdverblijven geven alarmsignalen over de energieprijzen. Ze kunnen de kosten niet doorrekenen aan hun doelgroepen zoals onderwijs en jeugdwerk waar de middelen beperkt. Ondanks het feit dat er extra middelen zijn, zijn ze toch bezorgd, omdat het ook in 2022 niet lukte.

De betaalbaarheid van de nieuwe brandveiligheidsnormen baart de uitbaters van de jeugdverblijven ook zorgen.

In de inleiding van de BBT staat dat de ad-hocmaatregelen naar aanleiding van de covidcrisis geëvalueerd worden. Wat is de bedoeling daarvan? Elke situatie is anders en de meerwaarde van ad-hocmaatregelen is net de flexibiliteit.

EventFlanders haalt internationale events naar Vlaanderen. Kan de minister toelichting geven bij de economische calculator voor topevents in 2023? Er wordt ook

500.000 euro uitgetrokken voor de intensivering van de partnershipwerking en promotionele acties. Kan de minister daar dieper op ingaan? Welke partners worden betrokken?

Verschillende onderzoeken zijn opgestart. Er komt impactonderzoek naar het cruisetoeisme, en er zijn het ambassadeursonderzoek, het bewonersonderzoek van kunststeden, het profielonderzoek enzovoort, die worden opgeleverd in 2023. Wordt die deadline gehaald en wat gebeurt er met de resultaten?

Hoe worden de promotiemiddelen over de landen verdeeld? Sinds corona werd er meer gefixeerd op Europa en minder op Azië. Er was een herschikking. Hoe is de huidige 1,6 miljoen euro voor landen verdeeld?

In een vraag om uitleg van het lid in juni 2022 over de bestemmingsbarometer (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 3223) had de minister gezegd dat het de bedoeling was om daarover te communiceren met de lokale besturen en andere partners voor wie dit nuttig kan zijn. Wat is de stand van zaken en wat zijn de reacties op dit instrument?

Emmily Talpe steunt de vraag van Loes Vandromme voor een tweede ronde van de energie-investeringen in de logiesector.

Het lid waardeert het ten slotte dat de minister het overleg met de sector en de data-uitwisseling vooropstelt.

9. Antwoorden van minister Zuhal Demir

9.1. Brandveiligheidsattest

Minister *Zuhal Demir* begrijpt de bezorgdheid over de nieuwe brandbeveiligingsnormen voor de jeugdverblijven. Die normen vereisen voor een aantal jeugdverblijven nieuwe investeringen. Brandveiligheid is belangrijk voor eenieder, daarover mag geen twijfel bestaan. In de meeste gevallen zal het om de installatie van een branddetectiesysteem gaan, in een aantal andere gevallen zijn er ingrepen nodig. Ze heeft begrip voor de bezorgdheid van de sector over de aanpassingen, maar volgens de minister gaat veiligheid boven alles.

Er is contact geweest met het Centrum voor Jeugdtoerisme. Aan de sector is gevraagd de kosten te ramen, wat tot dusver nog niet gebeurd is. De sector vraagt vooral een overgangperiode en een financiële ondersteuning voor de aanpassing. In de nieuwe regels is een overgangperiode van drie jaar voor de jeugdverblijven uitgewerkt, wat tegemoetkomt aan de vraag van de sector. Jeugdverblijven die in die periode jeugdinfrastructuur bouwen, kunnen via een speciale procedure enkel die nieuwe infrastructuur laten keuren zonder dat dat het bestaande brandveiligheidsattest impacteert. Het adviescomité vroeg om de subsidielijnen maximaal te oriënteren op investeringen in brandveiligheid en energiemaatregelen, wat de minister ter harte zal nemen.

9.2. Subsidieregeling voor jeugdverblijven

Is de 3,5 miljoen euro voor de jeugdverblijven voldoende voor 2023, wetende dat dat bedrag in 2022 niet volstond? Dat is een vraag van verschillende commissieleden. Het feit dat verschillende jeugdverblijven massaal hebben ingetekend op de subsidieoproep toont vooral ook aan dat er een grote nood is aan investeringen en dat er een inhaalbeweging nodig is voor de oude infrastructuur. Om die reden heeft de minister het budget voor dit jaar en volgend jaar meer dan verdubbeld. Het budget is van 1,5 miljoen euro naar 3,5 miljoen euro gegaan. Vanaf 2023 gaan ook de nieuwe subsidieregelingen voor jeugdverblijven van start.

Doordat de twee regelingen goed op elkaar zijn afgestemd, komt er een meer evenwichtige verdeling. De minister heeft ook geregeld overleg met minister Benjamin Dalle, bevoegd voor het jeugdbeleid. Op hun vraag wordt in 2023 ingezet op investeringen in brandveiligheid en energiemaatregelen. Het subsidiepercentage is een maximum. De bestaande regelgeving laat niet anders toe dan dit pro rata te herverdelen. Dat is ook afgetoetst met de betrokken jeugdverblijven. In de nieuwe subsidieregels die de minister heeft uitgewerkt, wordt het opgetrokken tot maximaal 60 procent en is ook de mogelijkheid ingebouwd om een andere toekenningswijze te gebruiken.

Wat gebeurt er met de bijkomende middelen uit het Klimaatfonds? In de vorige commissievergadering van 18 oktober 2022 is gezegd dat het niet evident is om die middelen al in 2022 in te zetten. Afgesproken is ook dat voor de middelen van het Klimaatfonds het principe van cofinanciering gehanteerd moet worden. Verder moeten de parameters voor de berekening van de middelen van het Klimaatfonds nog bepaald worden. Deze investeringsprojecten mochten ook niet vermengd worden met andere projecten die ingediend zijn en de technische vragen werden doorgesproken tussen Toerisme Vlaanderen en het VEKA. Verder werd overlegd met Jeugd om voor de jeugdverblijven een maximale continuïteit te garanderen en het nieuwe Logiessubsidiebesluit laat ook toe dat er een specifieke oproep voor klimaatinvesteringen kan gebeuren en om het budget vooraf vast te klikken. Concreet zal het budget voor de logiessubsidies verhoogd worden met middelen uit het Klimaatfonds.

9.3. Kampeertoerisme

Naar aanleiding van de vragen over de gratis kampeerplaatsen in het Logiesdecreet bevestigt de minister dat de goedgekeurde regelgeving niet wordt gewijzigd. Zowel Toerisme Vlaanderen als het kabinet-Demir heeft geregeld overleg met de kampeersector. Ze vermeldt het overleg over de uitvoeringsbesluiten van het Logiesdecreet zoals het besluit over de exploitatie en de brandveiligheidsnormen, wat positief verlopen is.

Het traject kampeerbegeleiding bestaat vooral uit het kijken naar een betere beleving, en ervoor zorgen dat de beleving op de camping zelf veel groter wordt. In 2023 volgen zes campings dit traject. Een team van experts adviseert de kampeerondernemers op het vlak van strategie, profilering en dienstverlening en ook over een herinrichting van de infrastructuur zodat zij hun terrein ook aantrekkelijk kunnen maken en belevingsvoller voor verblijfstoeristen.

9.4. Evaluatie subsidies

De suggestie van de integratie van het subsidieloket in 'mijnverbouwpremie.be' vindt de minister interessant. Ze gaat dat onderzoeken.

In de regelgeving wordt de evaluatie van de subsidieregeling aangekondigd. Wat is de bedoeling daarvan? Een belangrijk deel van de opdracht van Toerisme Vlaanderen is de sector ondersteunen. Zo verleent Toerisme Vlaanderen subsidies aan toeristische logies voor investeringen in kind- en familievriendelijkheid en toegankelijkheid, aan sociaal-toeristische verenigingen en Rap-op-Stapkantoren voor hun werking en aan toeristische actoren voor hefboomprojecten. Dat gebeurt op basis van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering waarin telkens een sterke gelijkaardige maar aparte regeling staat. Tijdens de coronacrisis zijn er een aantal nieuwe ad-hocsteunmaatregelen genomen, zoals het Stimulusprogramma dat gedeeltelijk uit renteloze leningen bestond. Er waren ook de kortingscontingenten enzovoort. Nu de coronacrisis voorbij is, is het tijd voor een evaluatie. De minister wil nagaan of het opportuun is om die maatregelen te integreren in het instrumentarium van Toerisme Vlaanderen. Een van de steunmaatregelen zijn de contingenten

die Toerisme Vlaanderen aan toeristische ondernemers geeft voor Vlamingen in armoede, goed voor een bedrag van 2 miljoen euro. Die worden vastgelegd in 2022 en overgedragen naar 2023 via een bestelaanvraag. Het ontwerp van besluit doorloopt momenteel de administratieve molen en wordt zo snel mogelijk aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

9.5. 'Vlaamse Meesters in Situ'

Voor het project 'Vlaamse Meesters in Situ' werkt Toerisme Vlaanderen in eerste instantie verder met de bestaande sites; daarnaast gaat men nieuwe sites overtuigen om ook deel uit te maken. De minister hoopt dat dit netwerk zich geleidelijk aan sterk uitbreidt, wat het de komende jaren interessant maakt voor de 'unique selling position' van Vlaanderen. Toerisme Vlaanderen zal dit project een volledige rebranding geven. De minister hoopt met dit nieuwe elan nieuwe partners te overtuigen om in te stappen.

9.6. Inspanningen voor de kust en andere regio's

Wat de vraag over de kust betreft, verwijst minister Zuhair Demir naar de vijf thematische subsidieoproepen die ook voor de kust heel veel potentieel hebben. Die subsidieoproepen zijn afgerond en worden binnenkort aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Er is ook verwezen naar Antwerpse congressentra, maar de minister kan daar niet op vooruitlopen. Wel kan ze al melden dat er voor alle provincies projecten zijn, dat de evenwichten bewaard moeten worden en dat de goede dossiers meegenomen worden.

Daarnaast ondersteunt Toerisme Vlaanderen een belangrijk event in 2024 voor Oostende, met name het Ensorjaar. Verder heeft de minister enkele jaren geleden beslist om de strandreddingsdiensten structureel te ondersteunen voor een bedrag van 250.000 euro per jaar. Ze waardeert het werk van die redders die met een glimlach hun werk doen. Het zijn de ambassadeurs, met wie de toeristen vaak in aanraking komen.

Zonder vooruit te willen lopen op de beslissing over de Vlaamse nationale parken zegt ze dat er een substantieel bedrag beschikbaar is voor de ondersteuning van de opstart van die parken. Het Zwinpark zit ook mee in de running. De jury zal uiteindelijk oordelen welk park erkend wordt als nationaal park of landschapspark. Dat wordt dan verder meegenomen in het toerismebeleid.

9.7. Economische calculator voor topevenementen

De economische calculator voor de topevenementen is ontwikkeld samen met het kenniscentrum Publieke Impact. De tool is online beschikbaar voor de sector op www.publiekeimpact.be. Via deze tool kunnen lokale overheden maar ook event-professionals de monetaire kosten en opbrengsten van het evenement berekenen, zowel vooraf als voorspelling als achteraf voor de evaluatie. De tool houdt niet alleen rekening met de opbrengsten van een evenement voor de organisator, maar bijvoorbeeld ook voor de gemeente. Het berekent de bestedingen van de bezoekers en indien van toepassing van de deelnemers van het event, maar ook de bestedingen van de organisator en de lokale handelaars. Daarnaast berekent de tool ook de kosten: hoeveel kost het evenement aan de gemeente productieel (kostprijs van inzet van veiligheidsdiensten en gemeentelijke diensten)?

9.8. Relanceprojecten

Voor de relanceprojecten moeten er inderdaad nog verschillende dossiers aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden. De subsidieoproepen voor 'Vlaamse Meesters', natuur, fietsen, culinair en bierbeleving zijn afgerond en kunnen na begrotingsakkoord

voor definitief akkoord naar de Vlaamse Regering. De onderhandelingen over de grote investeringsprojecten zoals de Wielerhub, het Vlaams Culinair Centrum enzovoort zijn ook afgerond. De budgettaire puzzel wordt gelegd en de komende weken in de Vlaamse Regering besproken.

9.9. Verhaallijnen

Deze legislatuur is er een ambitieus programma voor de promotie en ontwikkeling van de verhaallijnen. Ook het thema en de potentie van de Hanze wordt onderzocht en als dat thema potentieel heeft, wordt dat verder uitgewerkt.

10. Aanvullende vragen

10.1. Tussenkost van Kristof Slagmulder

Kristof Slagmulder geeft aan nog geen antwoord te hebben gekregen op zijn vraag over het overleg over de opleiding Toerisme tussen de toeristische sector en het onderwijs. Wat is de stand van zaken?

Verder wilde hij ook weten of voor de internationale promotie van Vlaanderen ook buitenlandse tv-zenders worden ingezet. Is de minister bereid om dat eenmalig te doen om zo te weten wat het effect ervan is?

Ook de cijfers over de samenstelling van de doelgroep van 'Iedereen verdient vakantie' heeft hij nog niet ontvangen.

Ten slotte vraagt hij ook meer informatie over de grafheuvels.

10.2. Tussenkost van Tine Van den Brande

Tine Van den Brande hoort dat de minister voor het derde jaar op rij aanpassingen moet doen en volgens het lid zal het dan ook nodig zijn om structureler te investeren in jeugdverblijven om te vermijden dat de uitbaters geen toekomst meer zien in hun logies en ermee stoppen. Kinderen en jongeren worden daarvan het slachtoffer. Dat de minister nu al aangeeft dat naar aanleiding van de inkanteling van de jeugdverblijven in het Logiesdecreet de subsidie van 60 procent wellicht ook zal worden aangepast bij veel aanvragen, maakt de Groenfractie ongerust. Ondanks de verbeteringen in het decreet en de extra middelen (aankoop contingenten) blijft het daarnaast een zeer grote uitdaging om voldoende mensen in armoede te bereiken via het decreet 'Iedereen verdient vakantie'.

In het schriftelijk antwoord op de begrotingsvragen zei de minister dat ze in 2023 hoopt te landen op een bereik van 165.000 mensen in armoede, wat een verbetering is ten opzichte van vandaag, maar er blijft een zeer grote kloof met de 870.000 Vlamingen die zich geen week vakantie buitenshuis kunnen veroorloven.

Een nieuwe ronde voor de Stimulusinvesteringen voor de 602 bedrijven die eerder uit de boot zijn gevallen en amper zijn opgepikt via provincies en steden is echt nodig, en haar fractie pleit dus mee voor een nieuwe tweede ronde.

11. Repliek van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* antwoordt op de vraag over de internationale promotie van Vlaanderen op buitenlandse televisiezenders dat tv een duur medium is en dat ze zuinig en efficiënt wil omgaan met de beschikbare middelen. Om die reden wordt gewerkt met onlinecampagnes en met mediaruimte in kranten en gespecialiseerde magazines. Tv-campagnes in het buitenland zijn uitzonderlijk. Via grote internationale evenementen probeert men Vlaanderen in beeld en op tv te krijgen in het buitenland.

Over de nationaliteit van de deelnemers van 'Iedereen verdient vakantie', zegt de minister dat daarmee in de eerste plaats organisaties ondersteund worden die vakantie aanbieden. Toerisme Vlaanderen heeft geen rechtstreekse band met de gebruikers. 'Iedereen verdient vakantie' richt zich op Vlamingen met een vakantiedrempel, mensen in armoede en Vlamingen met een andere achtergrond. Asielzoekers hebben geen toegang tot dit systeem. Er is geen juridische basis om persoonsgegevens op te vragen of voor het bewaren ervan volgens de GDPR. Toerisme Vlaanderen vraagt wel aan de aanbieders van vakanties om te focussen op Vlamingen met een vakantiedrempel die in armoede leven. Toerisme Vlaanderen kan die nationaliteiten niet opvragen.

Het thema grafheuvels is onderzocht, maar is vooral lokaal belangrijk en om die reden neemt Toerisme Vlaanderen het niet op.

12. Stemming

Het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 wordt indicatief aangenomen met de volgende stemuitslag:

- voor de bevoegdheden Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen van minister-president Jan Jambon met 8 stemmen voor, 2 stemmen tegen en 2 onthoudingen;
- voor de bevoegdheid Toerisme van minister Zuhair Demir met 9 stemmen voor en 5 onthoudingen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Karl VANLOUWE
Annick LAMBRECHT
Cathy COUDYSER
Kristof SLAGMULDER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

APA	Austria Presse Agentur
BAR	Brexit Adjustment Reserve
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
CERF	United Nations Central Emergency Response Fund
COVAX	COVID-19 Vaccines Global Access
DKBUZA	Departement Kanselarij en Buitenlandse Aangelegenheden
DPA	Deutsche Presse Agentur
Eurostat	statistical office of the European Union
FIF	Fonds Inclusieve Financiering
FIT	Flanders Investment & Trade (= Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen)
FOD	Federale Overheidsdienst
FTP	Flanders Trainee Programme
GDRPR	General Data Protection Regulation
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
IKF	Internationale Klimaatfinanciering
MAS	Museum aan de Stroom
MICE	Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions
MVO	maatschappelijk verantwoord ondernemen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
ODA	official development assistance
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
RRF	Recovery and Resilience Facility
SDG	Sustainable Development Goals
UNAIDS	Joint United Nations Programme on HIV/AIDS
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNWTO	United Nations World Tourism Organisation
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Verenigde Naties
VSA	Vlaamse Statistische Autoriteit
VVI	Vlaams Vredesinstituut
WTO	World Trade Organization (Wereldhandelsorganisatie)
Youca	Youth for Change and Action